

DIARI DE SESSIONS

DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

IX legislatura

Quart període

Sèrie C - Número 294

20 d'abril de 2012

Comissió de Cooperació i Solidaritat

Presidència de l'Excm. Sr. Alfons López i Tena

Sessió núm. 11

SUMARI

Sol·licitud de compareixença

d'una representació de la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia perquè presenti les conclusions de la Missió Internacional de Verificació dels Drets Humans a Colòmbia (tram. 356-00575/09) p. 4

Sol·licituds de compareixença

acumulades d'una representació de Sodepau i d'una representació del CIEMEN perquè informin sobre la situació de la població kurda a Turquia (tram. 356-00582/09 i 356-00583/09) p. 4

Sol·licituds de compareixença

acumulades d'una representació de Fundació per la Pau i d'una representació d'Amnistia Internacional Catalunya perquè exposin les preocupacions i recomanacions sobre l'adopció d'un tractat que reguli el comerç internacional d'armes (tram. 356-00617/09 i 356-00618/09) p. 5

Compareixença

d'una representació del CIEMEN per a informar sobre la situació de la població kurda a Turquia (tram. 357-00336/09) p. 5

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El DSPC reproduceix només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció es pot consultar a l'expedient de la comissió.

Transcripció i correcció: Mallol Traductors Associats · Imprès al Parlament
ISSN: 0213-7976 (general), 0213-7992 (sèrie C) · DL: B-3.468-1982 · www.parlament.cat

SESSIÓ NÚM. 11

La sessió s'obre a les deu del matí i onze minuts. Precedeixen, en funcions, el vicepresident, Joan Boada Masoliver, i el president d'edat, Francesc Bragulat i Bosom, acompanyats de la secretària, Begonya Montalban i Vilas. Assisteix la Mesa el lletrat major.

Hi són presents els diputats Dolors Gordi i Julià, Joan Güell i Serra, M. Mercè Jou i Torras, Roger Montañola i Busquets i Joan Morell i Comas, pel G. P. de Convergència i Unió; Roberto Edgardo Labandera Ganachipi, Núria Segú Ferré i Montserrat Tura i Camafreita, pel G. P. Socialista; Rafael Luna Vivas i Juan Milián Querol, pel G. P. del Partit Popular de Catalunya, i Pere Aragonès i Garcia, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Assisteixen a aquesta sessió l'exresponsable internacional del CIEMEN, Joaquim Arrufat Ibáñez, acompanyat de la responsable internacional del CIEMEN, Soraya Sough, i el representant de Sodepau, Albert Folch Flores.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Sol·licitud de compareixença d'una representació de la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia davant la Comissió de Cooperació i Solidaritat perquè presenti les conclusions de la Missió Internacional de Verificació dels Drets Humans a Colòmbia (tram. 356-00575/09). Elisabeth Abad i Giralt, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Núria Segú Ferré, del Grup Parlamentari Socialista, Rafael Luna Vivas, del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, Joan Boada Masoliver, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, Pere Aragonès i Garcia, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Alfons López i Tena, del Subgrup Parlamentari de Solidaritat Catalana per la Independència. Debat i votació de la sol·licitud de compareixença.

2. Sol·licitud de compareixença d'una representació de Sodepau davant la Comissió de Cooperació i Solidaritat perquè informi sobre la situació de la població kurda a Turquia (tram. 356-00582/09). Elisabeth Abad i Giralt, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Núria Segú Ferré, del Grup Parlamentari Socialista, Rafael Luna Vivas, del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, Joan Boada Masoliver, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, Pere Aragonès i Garcia, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Alfons López i Tena, del Subgrup Parlamentari de Solidaritat Catalana per la Independència. Debat i votació de la sol·licitud de compareixença.

3. Sol·licitud de compareixença d'una representació del CIEMEN davant la Comissió de Cooperació i Solidaritat perquè informi sobre la situació de la població kurda a Turquia (tram. 356-00583/09). Elisabeth Abad i Giralt, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Núria Segú Ferré, del Grup Parlamentari Socialista, Rafael Luna Vivas, del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, Joan Boada Masoliver, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, Pere Aragonès i Garcia, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Alfons López i Tena,

del Subgrup Parlamentari de Solidaritat Catalana per la Independència. Debat i votació de la sol·licitud de compareixença.

4. Sol·licitud de compareixença d'una representació de Fundació per la Pau davant la Comissió de Cooperació i Solidaritat perquè exposi les preocupacions i recomanacions sobre l'adopció d'un tractat que reguli el comerç internacional d'armes (tram. 356-00617/09). Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la sol·licitud de compareixença.

5. Sol·licitud de compareixença d'una representació d'Amnistia Internacional Catalunya davant la Comissió de Cooperació i Solidaritat perquè exposi les preocupacions i recomanacions sobre l'adopció d'un tractat que reguli el comerç internacional d'armes (tram. 356-00618/09). Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la sol·licitud de compareixença.

El vicepresident

Si els sembla, comencem, doncs, la Comissió de Cooperació i Solidaritat.

Una vegada més, aquesta comissió l'ha de presidir el seu vicepresident per absència reiterada del president de la comissió. Però el que és important és que puguem continuar nosaltres la sessió d'avui amb el seu ordre del dia, que tenim el primer punt..., els primers punts fan referència a sol·licituds de compareixença. Si ho creuen convenient les anirem votant una a una, i si creuen convenient vostès també argumentar-les, doncs, tenen la paraula; si no, les votarem sense l'argumentació. En principi la idea és fer-ho sense argumentació, però si algú em demana la paraula no tindrà cap problema a argumentar per què fa la sol·licitud de compareixença, no?

Abans de començar l'ordre del dia potser hauria de demanar si hi ha algun canvi en la composició o una substitució dels diferents grups parlamentaris d'aquesta comissió. Qui té...? (*Pausa.*) Des de Convergència i Unió...

Joan Güell i Serra

Sí, president. El Grup Parlamentari de Convergència té diverses substitucions. En aquest cas, la diputada Mercè Jou substitueix la Beth Abad; el senyor Francesc Bragulat substitueix la Marta Alòs; la senyora Dolors Gordi al senyor Figueras; i el senyor Morell substitueix l'Anna Figueras, també.

El vicepresident

Gràcies. Pel Grup Socialista?

Núria Segú Ferré

Sí. Pel Grup Socialista la senyora Montserrat Tura substitueix la senyora Caterina Mieras.

El vicepresident

Moltes gràcies. Hi ha algun altre canvi o substitució? *(Pausa.)* No? *(Pausa.)* Senyor Luna, vol preguntar alguna cosa o vol intervenir?

Rafael Luna Vivas

Senyor president, simplement si em podia contestar: el president de la comissió, el senyor Tena, quan s'ha excusat?

El vicepresident

A les nou i vint-i-quatre minuts d'avui mateix.

Rafael Luna Vivas

Que consti en acta per part del Grup Popular, realment, que, bé, les seves absències en aquesta comissió són reiteratives, i a part, doncs, també la forma i la manera de no avisar-les amb el temps adequat i necessari.

Per tant, per respecte a aquesta comissió i a tots els grups parlamentaris, penso que el president és el primer que ha de donar exemple.

El vicepresident

Moltes gràcies, senyor Luna. Estic convençut que la resta de grups parlamentaris, doncs, comparteix la seva opinió i també vol, si no hi ha res inconvenient, que també constin en acta les paraules del senyor Luna, com les paraules de cada un dels portaveus dels grups parlamentaris que conformen aquesta comissió.

Gràcies.

Sol·licitud de compareixença

d'una representació de la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia perquè presenti les conclusions de la Missió Internacional de Verificació dels Drets Humans a Colòmbia (tram. 356-00575/09)

Doncs, anem al primer punt, que és la sol·licitud de compareixença d'una representació de la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia davant la Comissió de Cooperació i Solidaritat perquè presenti les conclusions de la Missió Internacional de Verificació dels Drets Humans a Colòmbia.

Abans de passar a la votació fer-los, si els sembla –i que podem aprovar–, un canvi. La idea principal era presentar, aquesta missió internacional, l'informe. L'informe, ens han fet arribar a tots els grups que encara no està acabat. Pensen que al voltant de l'estiu potser haurà acabat; faltava una regió –la regió, doncs, caribenya, que no havia fet encara els deures. I volen presentar-lo tot junt, no? També volien fer en aquesta compareixença l'explicació dels deu anys de la taula i fer una valoració dels objectius.

Si li sembla, si els sembla bé, el que podem fer és presentar una sol·licitud de compareixença conjunta pel tema dels deu anys i el que fariem seria un intercanvi. El proper dia, que em sembla que és el 4 de maig –no, «em sembla», no: és el 4 de maig–, no explicarien l'informe internacional sinó que explicarien, farien una valoració, dels deu anys de la taula, dels seus objectius, de la feina que han fet. D'aquesta manera, així ells no perdrien l'oportunitat que ja tenen de compareixences del dia 4, i l'únic que fariem seria intercanviar-ho. Això sí, hem d'entrar una nova sol·licitud de compareixença que, en tot cas, doncs, la podem tirar endavant sense cap tipus de problema. Em sembla que la senyora Núria Segú s'encarregarà o ja s'ha encarregat també de fer-la circular per tots els grups i així ho podria fer. Els sembla bé a tots els grups parlamentaris aquesta proposta? *(Pausa.)* Sí? *(Pausa.)* Perfecte. Moltes gràcies.

Passem, doncs, a la votació d'aquesta sol·licitud de compareixença amb els canvis que hi hem establert.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Bé, doncs, s'aprova per unanimitat.

Sol·licituds de compareixença

acumulades d'una representació de Sodepau i d'una representació del CIEMEN perquè informin sobre la situació de la població kurda a Turquia (tram. 356-00582/09 i 356-00583/09)

El segon punt és la sol·licitud de compareixença d'una representació de Sodepau davant la Comissió de Cooperació i Solidaritat perquè informi sobre la situació de la població kurda a Turquia, i si els sembla podríem votar-la conjuntament, amb la sol·licitud d'una representació del CIEMEN davant la Comissió de Cooperació i Solidaritat perquè informi sobre la situació de la població kurda a Catalunya. Si els sembla. *(Pausa.)*

Vots a favor?

Vots... *(Veus de fons.)* A Turquia. He dit a Catalunya? *(Veus de fons.)* Perdó: a Turquia. *(Veus de fons.)* No, bé, però, és clar, és molt diferent. Sí, sí, perdonin, eh? Que consti en acta que és a Turquia.

Vots a favor... Perdonin, tornem a la votació.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Doncs, s'aprova per unanimitat.

Sol·licituds de compareixença

acumulades d'una representació de Fundació per la Pau i d'una representació d'Amnistia Internacional Catalunya perquè exposin les preocupacions i recomanacions sobre l'adopció d'un tractat que reguli el comerç internacional d'armes (tram. 356-00617/09 i 356-00618/09)

I el quart punt seria la sol·licitud de compareixença d'una representació de la Fundació per la Pau davant la Comissió de Cooperació i Solidaritat perquè exposi les preocupacions i recomanacions sobre l'adopció d'un tractat que reguli el comerç internacional d'armes, presentada pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. I també podríem votar conjuntament la sol·licitud de compareixença d'una representació d'Amnistia Internacional de Catalunya davant la Comissió de Cooperació perquè exposi les preocupacions i recomanacions sobre l'adopció d'un tractat que reguli el comerç internacional d'armes, també presentada pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa.

Si els sembla, les votem conjuntament.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Doncs, també s'aprova per unanimitat.

Si els sembla, des de la presidència els proposem l'ampliació de l'ordre del dia. Hauríem acabat ja l'ordre del dia, però l'ampliació de l'ordre del dia per substanciar en aquesta mateixa sessió la compareixença d'una representació de Sodepau i d'una representació del CIEMEN.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Doncs, també aprovaríem per unanimitat aquesta ampliació de l'ordre del dia, i avui mateix substanciaríem les sol·licituds de compareixença d'una representació de Sodepau i una representació del CIEMEN.

Donem, doncs, la benvinguda als compareixents. En un primer, al senyor Joaquim Arrufat Ibáñez, exresponsable internacional del CIEMEN –si vol venir ja aquí a la taula, si us plau–; com la Soraya Sough, responsable internacional també del CIEMEN, i el senyor Albert Folch Flores, representant de Sodepau. Si us plau, si volen fer el favor de seure aquí a la taula, i substanciaríem el punt que fem.

(Pausa.)

Bé, moltes gràcies per la seva presència. Els he de dir –segur que potser ho han escoltat abans–: el Grup d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa només té un representant en aquesta comissió, i nosaltres voldríem –que en aquest cas sóc jo mateix– participar activament també en aquesta

compareixença, motiu pel qual jo haig de deixar la vicepresidència, en aquest cas la presidència de la comissió, i com hem fet per desgràcies –si m'ho permeten–, doncs, altres vegades, qui ocuparà aquesta plaça... «Per desgràcies» és perquè anem així, eh?, no perquè l'hagi d'ocupar la persona que en aquests moments... (Rialles.) Qui m'has dit que era? (Algú diu: «Bragulat, Francesc Bragulat.») El senyor Francesc Bragulat, com a persona de més edat, pugui ocupar aquesta presidència.

Insisteixo que és pel sistema, no pas pel senyor Bragulat, que com que ho ha fet altres vegades ho fa perfectament, presidir la Comissió de Cooperació i Solidaritat. Senyor Bragulat, doncs, si vol ocupar la presidència, jo ocuparé la meua cadira de diputat. Gràcies una vegada més, eh?

(Pausa.)

El president d'edat

Bé, comencem, doncs, aquesta sessió.

Compareixença

d'una representació del CIEMEN per a informar sobre la situació de la població kurda a Turquia (tram. 357-00336/09)

En primer lloc té la paraula la senyora Soraya Sough, responsable internacional del CIEMEN, per fer la seva exposició.

Soraya Sough

(responsable internacional del CIEMEN)

Hola, bon dia a tots. Gràcies per deixar-nos aquest moment i aquest espai. Senyor president, gràcies; il·lustres diputats, gràcies per aquesta estona. Intentarem ser molt breus per presentar el motiu real de la sol·licitud de la compareixença nostra.

Nosaltres som un grup de treball amb solidaritat amb el Kurdistan Nord, amb la població kurda a l'Estat turc. Ens hem creat, diguem-ne –constituït no oficialment, però almenys un grup de treball permanent– el 2011. Jo treballa al CIEMEN com a representant internacional i portem també el tema kurd en diversos projectes.

Per no perdre molt de temps deixo la paraula al meu company, el Quim Arrufat, que farà l'exposició més detallada del motiu real d'aquesta compareixença.

Gràcies.

El president d'edat

Doncs, per tant, té la paraula en aquests moments el senyor Joaquim Arrufat, exresponsable internacional del CIEMEN, per continuar la seva exposició.

Joaquim Arrufat Ibáñez (exresponsable internacional del CIEMEN)

Moltes gràcies, senyor president. Il·lustres diputats i diputades, bon dia, gràcies per donar-nos l'oportunitat de comparèixer davant del Parlament de Catalunya. Amb aquesta ponència volem informar-los de la situació dels kurds –des del nostre punt de vista– a Turquia en l'actualitat. Especialment, els volem informar de la macrooperació judicial que des de les eleccions municipals de 2009 s'està executant contra els càrrecs electes, els càrrecs públics i els càrrecs institucionals de la societat kurda. Des d'aquell dia en què el partit nacionalista kurd per excel·lència, anomenat Partit de la Societat Democràtica, majoritari entre la població kurda, va obtenir cent alcaldies, entre les quals les principals ciutats del sud-est de Turquia, en contra de tots els pronòstics, la justícia turca ha ordenat la detenció, fins a dia d'avui, de cinc mil kurds, dos mil dels quals –entre alcaldes, regidors, càrrecs polítics i activistes– romanen encara a presó.

Kurdistan és la nació –podríem dir– sense estat propi més gran del món, probablement. Entre 25 i 40 milions de kurds conformen una realitat nacional, cultural i lingüística que, amb més o menys consciència política de tal, segons les èpoques i segons els territoris, va ser repartida en el seu moment entre els actuals estats de Síria, Iraq, Iran, Turquia i en menor mesura de la Unió Soviètica –actualment Armènia.

Malgrat aquestes dimensions importants, el Kurdistan és una realitat nacional i un conflicte que passen desapercebuts a nivell internacional. Només és conegut i només hi ha certa solidaritat i consciència en aquells països on hi ha comunitats d'immigrants kurds prou nombroses; parlem de França, d'Alemanya, del Regne Unit, d'Holanda, de Bèlgica, Itàlia, els Estats Units, Austràlia, etcètera. Però no pas aquí a casa, a Catalunya, on com a molt podem comptar amb un centenar de kurds de Turquia vivint entre nosaltres.

Del Kurdistan només en sentim a parlar, desgraciadament, a partir de fets violents. Un repàs no gaire exhaustiu a les darreres notícies aparegudes, per exemple, al telenotícies de la televisió catalana, ens dona dues últimes notícies: una matança perpetrada per part de la guerrilla kurda contra una caserna militar, el passat octubre de 2011, amb vint-i-quatre militars morts, o bé la darrera matança de l'exèrcit turc sobre civils kurds, el passat desembre, amb trenta-cinc víctimes mortals. És a través d'aquestes notícies que el Kurdistan apareix a la premsa.

Els kurds no són notícia a la premsa però tampoc són motiu de debat en les relacions internacionals, a l'inrevés que altres casos com el Sàhara Occidental o Palestina, pobles amb iguals reivindicacions nacionals. Els kurds no compten amb cap aliat –i per «aliat» entenem «estat aliat»– al món. Cap estat: ni del moviment de no alineats, ni del nord occidental, ni d'Europa, ni d'Àsia, ni de l'Àfrica. Aliar-se amb els kurds, de fet –una realitat nacional sòlida i històricament estructurada, rics en petroli, en minerals, en recursos hídrics; de fet, els dos principals rius d'Orient Mitjà que abasteixen d'aigua l'Iran, l'Iraq, Síria, són rius kurds, el

Tigris i l'Eufrates–, ha estat sempre vist com la forma més ràpida i més immediata d'enemistar-se amb un conjunt d'estats regionals molt poderosos i que a més a més tenen influències diplomàtiques, culturals i econòmiques sobre molts altres estats. Enemistar-se amb Síria i l'Iraq és enemistar-se amb el món àrab; enemistar-se amb l'Iran és enemistar-se amb el conjunt de l'Orient Mitjà; enemistar-se amb Turquia és enemistar-se amb tots els països turcòfons de l'Àsia central.

En els temps dels protectorats colonials, abans de la Primera Guerra Mundial i en els temps de la Guerra Freda, diferents estats europeus, asiàtics i de la regió van jugar a aliar-se amb unes tribus kurdes o altres segons l'estratègia de pressió regional que volien efectuar. El darrer i últim exemple, ja en un altre escenari internacional, ha estat l'aliança dels kurds de l'Iraq amb els Estats Units i els seus aliats per fer caure el règim de Saddam Hussein, segurament el pitjor genocida de kurds que ha existit mai. En tot cas, sempre utilitzats per conjuntures i interessos aliens, els kurds no disposen de cap padrí internacional segur i, per tant, depenen enormement de la solidaritat, del fet que les societats civils d'arreu del món, així com les instàncies públiques internacionals, els prestem atenció, suport i ajuda en les seves reivindicacions legítimes.

Els kurds, com els catalans, són coneguts com una minoria dins el conjunt dels estats on es troben encasellats actualment. Malgrat això, són absolutament majoritaris en el seu territori. I en concret, a Turquia, els territoris on els kurds són la totalitat de la població pràcticament, són les províncies de Hakkâri i de Siirt, de Şirnak, de Diyarbakir, Van, Bitlis, Batman, Bingöl, Muş i Mardin. I a aquestes s'hi han de sumar les províncies on els kurds són majoritaris però hi conviuen amb turcs i altres ètnies, com Elâziğ, Gaziantep, Şanlıurfa, Iğdir, Ağrı, Malatya, Tunceli i Kars. I, finalment, les províncies on fruit de l'emigració dels anys vuitanta i noranta hi ha bosses de població kurda molt importants com Mersin, Ankara –totes elles ciutats turques–, Hatay, Izmir, Konya o directament Istanbul, que és la ciutat kurda, la ciutat, diguéssim, amb més kurds del món, on hi viuen 3 milions de kurds.

Segurament arran d'aquesta composició demogràfica –uniforme en algunes regions, desigual en altres, i emigrada en unes altres–, el plantejament polític de les organitzacions kurdes més representatives ha variat substancialment dels anys vuitanta a l'actualitat. Partit kurd per excel·lència, aquell que va obtenir cent alcaldies el 2009 i amb elles les ciutats més poblades del Kurdistan. Proposa actualment l'autonomia democràtica basant-se en els exemples del País Basc actual, la Catalunya actual, de Flandes i d'Escòcia, realitats administratives que citen i coneixen en els seus programes i propostes polítiques. En definitiva, han deixat enrere la proposta dels anys vuitanta i noranta d'independència per als territoris kurds. Es contemplen com una força –el partit– progressista i democràtica en el conjunt de l'Estat turc, en defensa de la minoria kurda i de les altres minories nacionals i religioses existents a Turquia, i proposen, d'acord amb aquest plantejament plural, una reforma constitucional profunda de la República de Turquia, a dia d'avui en-

cara basada –pel que fa a la justícia, a l'exèrcit i al reconeixement de drets i llibertats culturals– en el règim militar sorgit del cop d'estat de 1980.

L'any 1980 Turquia vivia convulsions polítiques extremes, sotmesa a la pressió de ser país fronterer entre els dos grans blocs ideològics enfrontats en el marc de la guerra freda, diguéssim, el bloc occidental i el bloc soviètic. El general turc Kenan Evren va protagonitzar un cop d'estat militar de conseqüències humanitàries devastadores. En els següents quatre anys es van produir més de mig milió de detencions, les presons van habilitar camps de concentració per als presos per raons polítiques i les províncies kurdes van entrar de forma permanent –fins fa ben bé poc, fins a l'any 2004– en estat d'excepció militar.

És en aquest context d'alta violència política que el 1984 comença una guerra de guerrilles des de les muntanyes del Kurdistan i des de la frontera amb Síria, impulsada pel llavors conegut com a Partit dels Treballadors del Kurdistan. El conflicte s'anà intensificant progressivament al llarg dels anys. La posició de l'Estat turc de no voler reconèixer l'existència d'una insurgència kurda amb reivindicacions nacionals kurdes –perquè, de fet, oficialment els kurds i la llengua kurda, en aquell llavors no existien com a tals, no eren reconeguts– va dur el Partit dels Treballadors del Kurdistan a fer-se amb el control militar i polític de bona part del territori kurd, i a substituir en alguns casos la justícia, la seguretat i el govern d'algunes províncies per la força de les armes i amb un cert suport també de la població.

La reacció militar de l'Estat arribà entre els anys 1992 i 94, els anys més durs del conflicte, i deixà un balanç –actualment ja reconegut de forma oficial pel mateix Estat– de 3.250 pobles i aldees kurdes cremades i un saldo mortal de 38.000 víctimes del conflicte per part dels dos bàndols, i uns 3 milions de desplaçats interns. Al final la guerra porta sempre a finals similars: destrucció, pobresa, rancors arrelats i cap vencedor, sinó molts perdedors.

La detenció el 1999 del cap militar i ideològic de la guerrilla kurda, Abdullah Öcalan, que havia arribat a comptar amb trenta mil efectius en els anys més durs del conflicte, va ser la gota que va fer vessar el got per posar punt i final al conflicte militar. Malgrat tot, el conflicte polític va romandre, i l'estructura militar d'un i altre bàndol també. Només la victòria a les urnes dels islamistes demòcrates de l'AKP, el Partit de la Justícia i el Desenvolupament –que governa fins a l'actualitat, el partit de l'actual ministre Recep Tayyip Erdoğan–, va permetre albirar futurs esperançadors, juntament amb la voluntat de Turquia d'accedir al mercat comú europeu i d'integrar políticament i institucionalment la Unió Europea.

Des de 1999 a 2009, aquests deu anys, van ser nombrosos els passos de distensió i obertura democràtica que l'Estat turc va escometre, no sempre amb el vistiplau de la seva pròpia població, políticament nacionalista i rancorosa arran del conflicte amb els kurds i els seus drets. Es va despenalitzar, per exemple, l'ús de la llengua kurda, fins llavors penalitzat pel seu ús al

carrer; es van establir ponts de diàleg amb la guerrilla i amb el conjunt del nacionalisme kurd organitzat; es van permetre les celebracions culturals kurdes i es va permetre la concurrència dels kurds a les eleccions municipals com a tals –com a kurds, no camuflant-se com a candidats individuals–, que el 2004 va donar cinquanta alcaldies al moviment kurd, entre elles la capital Diyarbakir, que compta amb 1 milió i mig d'habitants.

La tesi principal de l'Estat i del partit al poder, l'AKP, era –i ha estat fins fa recents anys– principalment que un clima d'entesa i obertura democràtica restaria força als insurgents i a les reivindicacions kurdes, perquè l'Estat seguia convençut que els kurds són principalment turcs i que només la guerra i la violència estaven darrere de l'alineament polític de la població kurda amb les organitzacions guerrilleres independentistes dels anys vuitanta i noranta. Deu anys de relativa pau, és a dir, d'absència de guerra oberta, van dur a les eleccions del 2009 amb aquesta convicció; l'Estat s'hi va presentar amb aquesta convicció. Tal era la convicció –d'altra banda legítima, i en tot cas positiva per l'obertura democràtica i la distensió–, que va comportar que el 2009 les eleccions municipals transcorreguessin als territoris kurds amb relativa seguretat i respecte a les regles del joc. Així ho van poder constatar els vora tres-cents delegats internacionals convidats pel partit kurd que van ser presents a ciutats i aldees kurdes per supervisar la jornada electoral. Entre ells, ens hi trobàvem la delegació catalana, formada per periodistes, membres d'organitzacions de drets humans i fins i tot un diputat d'aquesta mateixa cambrà que avui també ens acompanya.

El resultat, però, va ser un fracàs de la tesi política que defensava el Govern i que li va valdre les crítiques enfurismades dels partits més nacionalistes de l'oposició –els mateixos partits turcs a l'oposició–, i dels estaments militars i judicials, per haver confiat massa en les pròpies forces, vertaders poders fàctics d'un estat encara en transició democràtica. El Partit de la Societat Democràtica, és a dir, el partit que representa el nacionalisme kurd, va obtenir noranta-vuit alcaldies de ciutats kurdes i fins i tot l'alcaldia d'una capital turca, amb majoria de població kurda per la immigració del conflicte: Mersin, a la costa mediterrània, és una ciutat turca molt gran governada pels kurds. Partit d'esquerres amb una àmplia base social, el DTP agrupava les diferents sensibilitats kurdes progressistes barrejant exlíders del període d'insurgència amb expolítics kurds que llavors integraven altres partits turcs, amb nous lideratges joves formats a Europa o a les capitals modernes de la República de Turquia.

Una setmana tot just després que nosaltres marxéssim com a delegats internacionals, una setmana després dels comicis electorals municipals del 29 de març de 2009, la justícia turca, sempre al punt de mira internacional per la seva parcialitat política, va ordenar l'inici d'una ràtzia policial coneguda com a procés KCK –ka, xe, kei, en turc, en referència al nom actual Koma Civakên Kurdistan, Consell de Comunitats del Kurdistan, que es dona a l'antic Partit dels Treballadors del Kurdistan–, aquest procés iniciat per la justí-

cia turca contra centenars de càrrecs electes, polítics, activistes i alcaldes que tot just havien ocupat les seves cadires.

L'argumentació jurídica es fonamenta a nivell nacional i internacional en la coneguda Llei de partits amb què Espanya va defensar l'argument del «tot és ETA». El fet que Estrasburg avalés la decisió presa per l'Estat espanyol va donar ales a la justícia turca per fer-ne una versió pròpia al seu estil, bastant més àmplia i bastant més d'aplicació força més massiva de tal argumentació. Es van catalogar una sèrie d'espais polítics com a terroristes; i a partir d'aquí es va anar ordenant, a mesura que la policia passava llistes documentades, la detenció de totes aquelles persones que hi tenien relació passada o present, fins al punt que al desembre de 2009 s'illegalitza el partit –el partit de les cent alcaldies–, que a partir de llavors canviarà de nom i es dirà Partit de la Pau i de la Democràcia, BDP en les seves sigles turques.

El fet més alarmant és que no es produiran en el marc d'aquest procés detencions contra militants kurds implicats en les encara existents guerrilles kurdes, actualment operant des de sòl iraquí i en estat de baixa activitat, sinó que l'operació es dirigirà principalment contra càrrecs electes i públics. Amb els mesos, l'operació judicial ampliarà els seus objectius i acabaran a la presó advocats, periodistes, dirigents de l'Associació de Drets Humans, escriptors i en general molta de la gent que els darrers anys s'havia destacat per defensar per mitjans pacífics i democràtics la causa kurda.

Des de 2009 el balanç de detencions ha ascendit, com hem dit al principi, a cinc mil persones als territoris kurds de Turquia, de les quals dues mil són des de llavors a presó. D'entre els empresonaments més sentits per la població kurda, en estat de xoc i tensió per l'arbitrarietat i abast de l'operació judicial que cada setmana s'enduu nous detinguts..., són, per exemple, el cap del partit, Ahmed Türk, una figura molt coneguda a Turquia i al Kurdistan, però sobretot en tota la societat turca, antic torturat de la dictadura, acarnissat defensor de la pau en temps de guerra i exdiputat els anys durs del conflicte justament d'un partit turc, del Partit Turc Socialdemòcrata. O bé Muharrem Erbey, a qui nosaltres vam visitar, el cap de l'Organització de Drets Humans de la secció de Diyarbakir, que quan el vam visitar al seu despatx tenia, justament, per exemple, una placa commemorativa en el prestatge del seu despatx, donada per la Fundació Alfons Comín, en reconeixement a la seva tasca durant els anys més durs del conflicte per posar negre sobre blanc les tortures, les desaparicions forçoses, etcètera. O Seyhmus Bayhan, exalcalde de Lice –una ciutat, Lice, que té set mil habitants i dotze mil militars, cremada en la seva meitat i escenari de greus conflictes i de forta repressió, i que ell va assumir-ne l'alcaldia en els anys més durs– i que ens va acompanyar al Fòrum Social Mundial quan vam estar parlant de drets col·lectius dels pobles en el marc del Fòrum Social Mundial de Brasil de 2009, és també a presó des de llavors. Nadir Bingöl –ara ja jubilat, caminava amb dificultats, molt bon alcalde– va trobar-se a la seva ciutat, Ergani, al nord de Diyarbakir, amb 98.000 habitants sense clavegueram,

sense aigua corrent, sense recollida d'escombraries, i també en els anys més durs del conflicte va ser l'alcalde que va posar el clavegueram, que va posar les vores, i que s'havia retirat ja i l'han anat a buscar a casa i l'han detingut, amb prou feines es pot moure. Etcètera. Els alcaldes de les capitals de província, Batman, Şirnak, Cizre, Iğdir i moltes altres capitals, que tenen els seus alcaldes i regidors a presó.

I ja les reflexions finals de la meua ponència. El conflicte kurde, com hem dit, és un conflicte del qual no es parla i que quan s'explica, com avui, ens transporta a una realitat aparentment llunyana en el temps i en la geografia, per bé que és tot el contrari. Quantes coses ens hem deixat d'explicar avui, com les execucions setmanals que l'Iran ordena contra presos kurds; les massacres que se segueixen produint en territori turc entre la guerrilla i l'exèrcit; l'enorme pobresa que assota curiosament les províncies kurdes de Turquia; l'atur juvenil del 70 per cent; l'estat d'indignència en què viuen milions de desplaçats de la guerra des de fa anys, des de fa més de dotze i tretze anys; els tancaments i prohibicions repetits de diaris, televisions locals, ajuntaments; manifestacions; els més de vuit mil presos que romanen a presó fruit del conflicte armat, i un llarg etcètera de realitats brusques però no conegudes per l'opinió pública internacional.

D'uns mesos ençà, els kurds estan procurant estendre la denúncia i crida de socors internacional per aquesta situació d'excepció judicial que es dona des de 2009 específicament. Justament aquesta setmana vinent, coincidint amb la celebració de les sessions plenàries del Parlament Europeu a Estrasburg –amb seu a Estrasburg–, el col·lectiu de kurds que estan en vaga de fam a les seves portes –a les portes del Parlament Europeu– rebrà un grup de parlamentaris europeus que els demanaran –els parlamentaris demanaran als vagues– posar fi a la vaga de fam a canvi d'assumir ells mateixos el seguiment d'aquesta situació jurídica d'excepció. Certament, als territoris kurds de Turquia l'amenaça d'una nova guerra és latent; sempre ha estat latent i continua latent. El període d'incorporació pacífica del nacionalisme kurde a les institucions i mecanismes civils que va caracteritzar la dècada de 1999 a 2009 sembla haver tocat fi amb aquest procés KCK –ka, txe, kei.

Els kurds s'han caracteritzat en aquest període per ressituat la seva proposta política en termes plenament europeus, factibles i democràtics –proposant una autonomia per als territoris kurds emmirallada en les autonomies del País Basc i Catalunya; han traduït l'Estatut, el de Núria i el de Miravet, al kurde; han fet estudis sobre la immersió lingüística, la normalització lingüística i l'estandardització més anterior de Pompeu Fabra de la nostra llengua– per poder optar, sumant majories socials i reivindicacions democràtiques i legítimes, a un futur de mínims en autonomia democràtica i recuperació cultural i lingüística.

Malgrat les cinc mil detencions, els kurds segueixen defensant públicament la necessitat d'una reforma constitucional de Turquia i segueixen reclamant un marc de diàleg i de convivència en el marc, en el si, de la República de Turquia, per poder desenvolupar-se

lliurement com a poble, societat i economia. És per això que aquest Parlament –en el qual els kurds s'emmirallen sense que ni els diputats d'aquí, probablement, ni la societat catalana en general, en siguin conscients, en la proporció justa de la importància que els kurds li donen– és tan important en aquest assumpte. Per això des del grup de treball del Kurdistan, conformat per CIEMEN i Sodepau, els demanarem en els propers dies que donin suport amb les esmenes que calguin a una resolució del Parlament que se solidaritzi amb els kurds, principalment amb els càrrecs electes, i adopti el compromís d'instar Europa a qüestionar l'actuació de Turquia pel que fa als kurds.

No hi ha societat democràtica que aguantí cinc mil detencions i la majoria dels seus regidors i alcaldes a presó si no percep, almenys, que l'opinió internacional ho sap i fa passos per rescatar-los d'aquesta situació. La pau, en aquest sentit, no és només i únicament l'absència de violència, sinó el treball continuat de tots i cadascun de nosaltres per fer el que estigui al nostre abast per generar situacions de justícia i denunciar, quan calgui, la injustícia.

Moltes gràcies.

El president d'edat

Gràcies, senyor Arrufat. A continuació i per cloure aquesta exposició té la paraula el senyor Albert Folch, en representació de Sodepau.

Albert Folch Flores (representant de Sodepau)

Senyor president, il·lustres diputades i diputats, si m'ho permeteu, en un minut us presento la feina que fem des de Sodepau amb relació al tema d'avui.

Des del 2007 estem fent estades solidàries a Turquia i al Kurdistan. L'octubre del 2008 vam portar l'alcalde de Diyarbakir, Abdullah Demirbaş, que va estar oferint xerrades sobre la situació dels drets humans al Kurdistan. Dintre del nostre treball en l'àmbit dels drets humans a la Mediterrània, des del 2007 estem treballant amb la Femed –Federació Euromediterrània contra les Desaparicions Forçoses–, i des del 2009 treballem amb dues entitats que apleguen familiars de desapareguts; cadascuna d'elles porta més de mil casos de desapareguts, la majoria dels anys vuitanta i dels noranta. Amb ells hem fet treballs de formació en mecanismes de drets humans. I, properament, estem preparant la publicació d'un informe sobre desaparicions forçoses al Mediterrani que probablement sortirà a la llum el mes de juny.

Ja està.

El president d'edat

Doncs, molt bé, moltes gràcies, senyor Folch. A continuació passem a la intervenció dels diferents grups parlamentaris. En primer lloc, en nom del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula la senyora Núria Segú.

Núria Segú Ferré

Moltes gràcies, senyor president. En primer lloc, voldria saludar i agrair la presència avui aquí de la senyora Soraya Sough, del senyor Joaquim Arrufat i del senyor Albert Folch, i també de totes les persones de les seves organitzacions que els acompanyen avui aquí.

Agrair també explícitament la intervenció del senyor Arrufat, que ens ha explicat i ens ha fet una evolució de la reivindicació dels kurds, no? –des de la independència a l'autonomia, la podríem resumir; dels kurds de Turquia, com dèiem– i el balanç d'aquests deu anys de tranquil·litat democràtica a Turquia, a la primera dècada dels anys dos mil, en què aquesta voluntat compartida, entenc, pel llavors Govern de Turquia i de representants del poble kurd de Turquia semblava possible, eh?: deu anys cercant un clima d'entesa des del Govern i també característiques receptives per part dels representants del poble kurd. I, també, com això s'ha estrocat; com s'ha estrocat a partir, suposo, dels bons resultats electorals –diguem-ho clarament, no?– del partit que representava el poble kurd, i com avui tenim un procés de repressió amb cinc mil detinguts, actualment dos mil empresonats, segons ens ha explicat vostè, dels kurds de Turquia.

Un poble que està repartit entre diferents estats, vull dir, que té presència a diferents estats, cosa que és un handicap indubtablement per a la seva representativitat a nivell no ja internacional, sinó fins i tot dintre dels estats que en forma part com a poble, i en una zona on els interessos territorials i sobretot de caràcter territorial dels mateixos països i també de caràcter geoestratègic de les potències mundials, doncs..., cada dia fa que estiguem parlant de moviments en aquests territoris. Una zona que és un trencaclosques territorial; perquè a vegades a molts des d'aquí..., que vostè ens deia que ens sembla molt llunyà, però són territoris, és veritat, molt propers geogràficament, no?, i que des d'aquí els veiem com un trencaclosques, com una dificultat d'entendre el que està succeint si no som capaços de vegades de fer aquesta lectura d'interessos geoestratègics de posicionaments dels diferents països, d'interessos que van..., des de tot tipus, eh?, no solament, únicament, polítics, sinó armamentístics, de presència militar i també de recursos naturals.

O sigui que els interessos en aquesta zona són plurals i la història ens ho demostra, no? –com ha sigut una zona moguda en aquest sentit. I alhora, també, a això s'hi suma el fantasma del terrorisme, que en la nostra societat i els darrers anys cada vegada és més present a nivell mundial, i que moltes vegades és utilitzat pels governs com un espantall per tenir recolzament social en determinades actuacions. Que si no fos per aquesta por –si em permeten fer servir la paraula– que existeix a nivell general, doncs, determinades actuacions no serien acceptades per la societat, pels seus mateixos països i també pels organismes internacionals.

Com deia, els agrair l'explicació, el relat que ens han fet. Agrair-los que hagin fet sentir aquí la veu del poble kurd de Turquia en aquest Parlament. Vostè també ens ha explicat similituds que té Catalunya amb aquesta realitat del poble kurd a Turquia. Que jo crec

que és més complexa i més complicada la situació del poble kurd, no?, perquè més enllà que la seva identitat com a poble i nacional estigui reconeguda, això... Tot i que la ciutadania no sàpiga, no identifiqui ben bé el lloc on se localitza el poble kurd, tots tenim *in mente*, no?, sabem, qui són els kurds.

Sabem que és un poble que ha estat tradicionalment reprimat, represaliat pels governs dels països on forma part, no? I, per tant, jo crec que aquesta denúncia que vostès ens han vingut a fer aquí és justa; vostè ha dit, ens ha vingut a denunciar la injustícia –que compartim. I dir-los que tindrem en consideració tant la informació que ens han donat també, com la proposta que també ens han fet arribar d'alguna resolució del Parlament en aquesta línia, no sé si en la literalitat del que vostès ens han proporcionat, però sí... També els agraim, no?, les paraules. Ha dit «les esmenes que siguin», però amb la voluntat que al Parlament de Catalunya trobem una manera, si pot ser per unanimitat, en aquest cas, de recolzar el poble kurd en la seva lluita en aquest cas, com deia vostè, per l'autonomia –sense dir més.

Per tant, nosaltres, si més no, sàpiga que ens esforçarem perquè hi hagi una resolució del Parlament de Catalunya –amb alguna línia, amb algun contingut potser no literalment per part del nostre grup del que hi ha avui damunt la taula i que tots els grups tenen–, i que també voldríem que fos per unanimitat de tots els grups. I, per tant, en això també treballarem.

Moltes gràcies.

El president d'edat

Gràcies, senyora Segú. A continuació, en nom del Partit Popular de Catalunya, té la paraula el senyor Rafael Luna.

Rafael Luna Vivas

Moltes gràcies, senyor president. També donar la benvinguda a la senyora Soraya Sough, al senyor Joaquim Arrufat, del CIEMEN, i al senyor Albert Folch, de... (*Algú diu: «Sodepau.»*) Exactament. Vam tindre una reunió amb ells fa poc.

En primer lloc, a nosaltres en tot el que és el tema de violacions dels drets humans ens tindran al costat, vull dir, sigui d'on sigui i com sigui. I possiblement començo al revés, no?, començo a fer una pregunta al senyor Albert Folch i dir-li que ha sigut, vaja, molt breu en la seva intervenció, però espero que algun dia ens pugui fer arribar el projecte que vostès han fet en defensa..., en la violació dels drets humans al Marroc. Em consta que ho han fet i ens agradaria, doncs, tindre'n una còpia, i possiblement –possiblement– inclús una compareixença de vostè en aquesta comissió perquè ens pugui parlar d'aquest fet.

Me n'he anat una mica del tema, però ara em centro completament al Kurdistan, eh? En el tema del Kurdistan, ja li he dit que en el tema de la violació dels drets humans no hi ha cap problema. Vostès han fet una narració de fets que jo no els fico en dubte, ni molt

menys. Però també hi ha una part molt important, vostè hi ha fet una referència, i nosaltres aquí inclús en aquesta comissió –el senyor Boada segur que ho pot recordar– fa algun temps vam veure, doncs, el pes que té a vegades Turquia dintre del context internacional, no? I me refereixo –no sé si estava el senyor Boada, però per simpatia amb aquestes coses que a vegades hi coincidim els dos– que vam fer una proposta de resolució que vam votar, o una resolució o no sé molt bé, però era sobre els armenis, no? I Déu n'hi do l'embolic en què ens vam ficar tots i la situació en què ens vam trobar.

Per tant, Turquia té un pes molt específic a nivell internacional, ja per qüestions polítiques i de recursos, i qualsevol cosa que pugui sortir o que pugui tocar d'alguna manera el Govern turc, les conseqüències de la diplomàcia són tremendes –són tremendes. Ja li dic que aquí al Parlament i en aquesta comissió, penso que no va ser a la legislatura passada, vam fer una iniciativa parlamentària quant als armenis, i l'enrenou diplomàtic que es va armar va ser considerable. Hem de tindre en compte això.

Què li vull dir amb això? Li vull dir amb això, jo, a vostè, que no s'ha de fer res? No. Jo el que sí que..., i ja he fet una primera part que és el tema de la violació dels drets humans. Però jo voldria anar a més, no? Voldria anar a de quina manera, a part de denunciar aquests fets, se pot arribar realment que el Kurdistan pugui tindre un tractament de comunitat autònoma. Vull dir, ells ambicionen el que nosaltres tenim aquí, i los que estem aquí alguns ambicionen unes altres coses, però vull dir que és important.

Vostè ha ficat uns models, eh? Ha ficat el model de Catalunya, ha ficat el model del País Basc. Jo voldria anar a una mica més. Alguns de nosaltres que hem estat aquí hem visitat el Kurdistan iraquí. Hi vam estar, el vam visitar, vam estar al seu Parlament, i, bé, ens vam quedar impressionats de la situació, de l'autonomia que tenien pròpia, no? Amb tot això, doncs, vull dir que jo no sé si el camí... Vostè ha ficat els exemples del País Basc, ha ficat els exemples de Catalunya. Jo no sé, i és una de les preguntes que ja li faig, quina menció o quina valoració fa vostè realment del que és el Kurdistan iraquí quant a una comunitat autònoma, quant a una autonomia pròpia i amb un parlament propi.

La segona que jo li faig és: Turquia sempre té una defensa referent a aquestos temes. O quan passa algun tema de Turquia, sempre la seua defensa és que és igual a terrorisme –«PKK, terrorisme». inclús, internacionalment, tots sabem que aquesta organització està dintre dels llistats de les organitzacions internacionals terroristes, o sigui que això comporta també un bloqueig important quant a les actuacions internacionals al respecte. Turquia, o el Kurdistan, no té una relació directa amb cap país que realment, doncs, el defensi, vull dir; i és veritat, o sigui, estan aïllats per complet. Jo penso que també..., i això és una de les altres preguntes que faria: com podem buscar aquestes complicitats realment en uns altres estaments.

Jo estic d'acord que el Parlament de Catalunya, dintre de les seues mesures, pugui fer, doncs, les iniciatives que pugui fer. Però jo penso que el pes més gran i més específic en aquest cas correspon a qui té les competències realment en política internacional, en aquest cas a l'Estat espanyol, al Govern o Nacions Unides; o buscar uns altres estaments que siguin els més adequats perquè busqui aquestes complicitats. Vull dir, separar molt bé el que és la violació dels drets humans, que ja estem aquí, sinó buscar realment una solució que pugui apropar-se.

També és important tindre en compte que Turquia, no solament per la seua situació geogràfica –i ja abans amb les seues fronteres amb la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques–, sinó també amb el mateix món àrab, avui és un model, no? Ahir teníem la visita de l'ambaixador d'Israel i algun diputat li feia alguna menció realment del model turc per a Israel. Per tant, vull dir, que encara pren més importància el pes específic que Turquia pot tindre dintre del context internacional.

Per tant, les preguntes serien aquestes: què li sembla a vostè el model del Kurdistan iranià?, se pot anar per aquest camí? Tots sabem com se va arribar a aquesta autonomia, o sigui una autonomia ficada per Nacions Unides. En segon, quina valoració fa dels grups que estan a la llista internacional de terrorisme? És terrorisme o no és terrorisme? I la tercera que jo li feia a vostè és com podem buscar la complicitat amb països que puguin recolzar realment que es pugui convertir en una autonomia el Kurdistan turc, eh?

Aquestes serien les tres preguntes. Perquè si simplement parlem de la violència... Que és important: el primer que s'ha de tallar és la violència, per poder resoldre el problema. Però després hem d'anar i caminar a com podem solucionar aquest problema. I, per descomptat, no ho podem fer des de l'aïllament. Ho podem fer des de parlaments que són tan importants com el català, però hi ha uns estaments superiors amb els quals quina manera de complicitat se podia buscar.

Moltes gràcies.

El president d'edat

Gràcies, senyor Luna. A continuació passarem la paraula al Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, al senyor Joan Boada.

Joan Boada Masoliver

Gràcies, senyor president. Agrair també la intervenció de les persones que ens han explicat una mica la situació, doncs, dels kurds a Turquia.

Si em permeten una petita expansió per part meua, segur que el senyor Luna no se n'ha recordat, però aquest Parlament va fer fa nou anys un viatge al Kurdistan iraqià –iraquià– abans de la invasió americana a l'Iraq, i vam sortir de Diyarbakir, també. (*Rafael Luna Vivas diu: «N'he fet menció.»*) Ah, sí? No, pensava..., com que deies «armenis», per això. (*Veus de*

fons.) Bé, doncs, disculpa perquè no hi havia pensat. I com que en tenim un bon record tant el senyor Luna com jo mateix, com la resta de diputats... Un bon record en el sentit que ens vàrem assabentar de..., en una situació diferent, és veritat, eh? En una situació diferent, amb una autonomia que ja gaudien els kurds de l'Iraq i amb una expansió econòmica d'aquella autonomia important, eh? Vull dir que..., tot i els perills, està clar, que hi havia en aquells moments. No sé si els kurds de l'Iraq sabien que els perills no només eren els iraquians –Hussein–, sinó els altres que van venir posteriorment amb avions i amb altres coses. Però això és un altre debat que, en tot cas, no ve al cas.

Jo, a part de tot això, els faré unes quantes preguntes, a veure si em poden ajudar una mica a entendre quina és la situació, i sobretot quines poden ser les sortides, no? Està clar que és la nació sense estat més gran, però també hem trobat en la població kurda –almenys amb la poca experiència que en tenim, vostès en saben molt més– dificultats també per unir-se, per fer un front comú els kurds per crear aquesta nació sense estat. L'exemple que jo els deia de l'Iraq, entre els dos partits –que ara ja no recordo els seus noms–: era seriosa –seriosa–, no? Fins i tot, ben separats per províncies. Nosaltres, com que hi anàvem convidats per un dels partits, no vàrem anar a l'altra província. Sulaimaniya, em sembla que era a la que no vam anar; en canvi, a les altres sí que hi vàrem anar, a Arbil, no? Que això suposo que també deu ajudar a tenir potser un front molt més comú; democràtic, però un front més comú.

No sé si em poden fer una pinzellada de quina és la situació dels kurds a la resta dels estats on viuen. Però amb relació a aquesta possibilitat, no?, a través del Consell de les Comunitats del Kurdistan, de si hi ha alguna possibilitat que vagi més enllà –la informació que jo en tinc..., que és poca però que no és massa positiva– en aquesta idea de poder fer un Kurdistan; amb les dificultats que comporta, a més a més, posar d'acord o que ho acceptin països, com vostès han dit, com Síria, com Turquia, com l'Iran, com l'Iraq, i pel mig russos, americans i tots els de sempre, no?

L'altra cosa que m'interessaria saber: quina és la situació exactament del PKK ara? Jo sempre l'he considerat un grup guerriller, no pas un grup terrorista, malgrat que utilitzi sistemes, doncs, que ens podrien fer pensar en aquesta activitat, no? És possible que en alguns moments, està clar –com a qualsevol procés d'alliberament–, hi ha situacions que s'haurien de condemnar, fins i tot. Però, és clar, aquí també hauríem de parlar de la violència de l'Estat turc que vostès aquí han descrit, i que s'han deixat moltes coses per explicar-nos del que significa una mica el que feien –vostè ja ho ha dit– els iraquians també, o Saddam Hussein, amb els kurds, no? Però ara, en aquests moments, quina és la situació –ja ens ha dit algunes notícies últimes–, però de cara que el PKK es dissolgui, no es dissolgui; quina és la possibilitat.

Ho dic perquè seria un element també important. Perquè, si no, ja sé que no és l'excusa, però ajuda –també, com vostè ha fet el símil amb Espanya–, doncs, que després l'Estat turc amb una pseudodemocràcia pu-

gui fer una llei antiterrorista, una llei de partits a l'estil, doncs, que ja varen fer els del Govern de l'Estat amb relació..., bé, del mateix estil que vostè ha comparat, que comparteixo. I que, evidentment, a sota, aquí el que hi ha és una veritable repressió a aquells, doncs, que podrien poder significar posar una mica en dubte el poder humil del partit d'Erdoğan.

L'altra qüestió que els voldria preguntar. Han dit que hi havia un seguit de ciutadans kurds que estaven fent una vaga de fam davant del Parlament Europeu. Parlem de la Unió Europea, i parlar de la Unió Europea no és parlar del Parlament Europeu, però, en fi, ja ens entendrem una mica, no? –ja voldríem nosaltres que el Parlament Europeu fos veritablement la Unió Europea; no són ells, els que manen. És clar, aquí hi ha un element clau, que és la possibilitat de l'entrada de Turquia a la Unió Europea. Aquí és un element clau que potser... I segur que ho han pensat, no seré jo l'estrateg que els ho digui, que la població kurda aquí hi té un element important. No tant la població kurda, sinó l'activitat terrorista, o l'activitat genocida, o l'activitat del Govern turc que està envers el Kurdistan.

Hi ha una norma claríssima per a l'entrada a la Unió Europea que és, evidentment, que el país sigui veritablement democràtic. Ho hem vist ara en els països balcànics, en algun que té algunes dificultats, i que fins que no facin veritablement una activitat clarament democràtica en els seus països, i no genocida com havien fet –siguin serbis, siguin croats... Doncs, aquí podria ser un element important. Segur que ho deuen estar pensant, però jo crec que aquí seria una zona de pressió claríssima: que Turquia, ara per ara i segons els estatuts d'entrada a la Unió Europea, no pot entrar a la Unió Europea si manté unes lleis i unes activitats com les que té. Tot i que ja saben vostès que la Unió Europea i els Estats Units estan aficionats a fer llistes de dolents i d'eixos del mal, i que aquí sí que és difícil, no?, perquè t'hi posen en qualsevol moment i ja has begut oli, vull dir, que ja tens moltes dificultats. Per això relacionava el PKK i el seu procés d'evolució, posteriorment, també amb aquesta possibilitat d'utilitzar l'excusa que té, clar, Turquia d'entrar a la Unió Europea que, evidentment, ha de complir la normativa democràtica. I la democràcia a Turquia significa que els kurds han de tenir plena llibertat, la seva autonomia i tot el que, bé, vostès ja saben –i que no cal que discutim què és la democràcia, no?

I, per últim, només una qüestió: si em poden explicar què està fent el Govern espanyol. No ara, que fa pocs mesos que hi són, els actuals governants; però sí que han fet aquests últims anys i, sobretot, aquests anys de plom que hi ha hagut a partir dels noranta, d'un intent d'obertura democràtica però que ha set utilitzada per a una repressió forta. Què està fent el Govern espanyol? Què podem fer nosaltres davant el Govern espanyol –encara que siguem aquí, però la majoria de nosaltres té representativitat també al Congrés dels Diputats–, a part de comprometre'ns a poder tirar endavant, està clar, la resolució al Parlament que vostès ens varen enviar i que vàrem decidir no tirar-la endavant fins que vostès poguessin intervenir avui, i a partir d'aquests

moments poder-la fer amb el màxim de suport de totes les organitzacions polítiques.

Bé, aquesta és la proposta que..., les preguntes que jo els feia per mirar si em poden respondre i que puguem, diguéssim, tenir una mica més d'informació. Que nosaltres puguem traslladar i socialitzar una mica aquesta desinformació que hi ha en aquests moments, o fins i tot poder explicar la informació positiva. Jo recorde que quan vàrem anar al Kurdistan iraqià també estàvem una mica espantats, no?, perquè només ens arribava informació negativa: que si el PKK també intervenia en aquelles zones, que ja vigilaven ells que no ho fes... Però quan vàrem arribar allà, bé, vàrem veure una activitat d'un país –deixi'm dir «d'un país»– de kurds, doncs, amb activitats a les escoles, socials amb les vídues de la guerra, carreteres, universitat... Bé, una activitat que dius: «Bé, no ens arribava això.» I tant de bo també haguéssim sabut que allà hi havia una comunitat potent, forta, intel·ligent, amb ganes, evidentment amb el suport de la diàspora kurda que per desgràcia és molt gran. Però que tampoc ens arriba, i segur que hi deu haver algunes qüestions –ara el senyor Aragonès m'ho deia també d'alguna visita que va fer a la zona turca, que hi havia coses també interessants– i que tampoc ens arriben les coses, només ens arriben les dues notícies que vostè ens ha donat i que ja coneixíem.

A veure si és possible també poder explicar les capacitats que tenien aquestes cent alcaldies o més que hi havia. Bé, ja ens ha dit vostè que ha set capaç algun d'ells de fer des del punt de vista social i de millorar la qualitat de vida dels seus ciutadans, però que també a vegades són bones les notícies positives, no?, que demostren que hi ha un poble, doncs, com el nostre, o com qualsevol altre, que pot, evidentment, ser capaç de fer créixer el seu país, en aquest cas el Kurdistan.

Moltes gràcies.

El president d'edat

Gràcies, senyor Boada. A continuació, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula el senyor Pere Aragonès.

Pere Aragonès i Garcia

Moltes gràcies, president. Bé, en primer lloc agrair a la senyora Soraya Sough, al senyor Joaquim Arrufat i al senyor Albert Folch la compareixença, l'explicació, i sobretot agrair-vos la feina feta, no?, que avui també a través d'aquesta compareixença i després amb la proposta de resolució que tirarem endavant els grups parlamentaris que així, doncs, hi puguem donar suport..., també, en certa manera, un reconeixement a la feina que s'ha estat fent de solidaritat amb el poble kurd des de Catalunya. Perquè nosaltres ja us diem que donarem suport a la proposta de resolució –que ja ens en va fer arribar una primera proposta–, que intentarem que sigui presentada conjuntament amb el màxim de grups parlamentaris, i esperem poder-la aprovar aquí a la comissió. I que iniciatives com aquesta aquí, al Congrés de Diputats i al Parlament

Europeu, com ja hem anat fent en els darrers anys..., seguirem fent de compromís amb el poble kurd, no?

Perquè, en certa manera, i això crec que és bastant característic d'aquest Parlament, sentim una especial solidaritat amb altres nacions sense estat, perquè sentim una certa identificació. També, evidentment, la situació a Catalunya és molt diferent de la situació del Kurdistan –és molt diferent–, també perquè Espanya i Turquia, malgrat que tenen algunes semblances i s'inspiren mútuament, com a mínim des del punt de vista jurídic i intel·lectual, també tenen diferències, i això, doncs... Però, tot i això, hi ha aquesta identificació. I, per tant, el nostre Parlament sempre ha estat molt sensible amb la situació d'altres nacions sense estat. Per tant, no ens mirem només la qüestió de protecció dels drets humans des del punt de vista clàssic, sinó especialment també la manca de respecte que hi ha a les minories nacionals, ètniques i lingüístiques. I, per tant, nosaltres hi donarem suport.

Clar, la situació del Kurdistan en la seva globalitat, però sobretot en el cas del Kurdistan sota domini turc, clar, és una història molt llarga de repressió i de silenciament, no?, que, a més, la solució és difícil perquè entra en contradicció amb la mateixa naturalesa de l'Estat turc modern. El 1923 es crea el nou Estat turc –la idea de «turc», no?–, que va aprendre el pitjor que es podia aprendre dels estats jacobins d'Europa. Hi havia aspectes de modernització, positius –laïcitat, etcètera–, però altres aspectes de manca de respecte a la diversitat cultural, ètnica, lingüística, molt importants; i, a més, impregnat d'un fort nacionalisme d'estat que els armenis ja van patir i que els kurds han estat patint.

Jo vaig poder estar al Kurdistan turc i a Turquia, i ens deien que els kurds no existien. De moment, si paraves amb persones turques, deien: «No. Els kurds?» Diu: «No, això no existeix, això està a Iraq.» Després, un cop n'assumeixen l'existència incrementen la repressió contra les expressions democràtiques d'aquesta minoria ètnica en el conjunt de Turquia, però amb majoria ètnica en territoris molt importants, no? Llavors, aquí, com també ha fet el diputat Boada, ens agradaria que ens poguéssiu explicar una mica més la situació en què està ara el tema del PKK, amb aquella pena de mort no portada a terme contra Abdullah Öcalan, que em sembla que al final, doncs, s'ha canviat per una espècie de cadena perpètua; però que, en tot cas, si ens poguéssiu informar una mica –una mica.

Aquí també hi han altres qüestions que després us preguntaré, però dues reflexions prèvies. Una és: clar, l'excusa que fa servir l'Estat turc, o la justificació per a moltes de les actuacions, és aquest límit borrós que moltes vegades hi ha entre la dissidència i el terrorisme, i que els estats moltes vegades dibuixen oportunament, i sobretot després dels atemptats de l'11 de setembre, en què hi ha hagut, doncs, una preocupació pel terrorisme d'abast internacional. Determinades expressions de resistència –o de conflicte armat, simplement– que hi han en alguns territoris, els estats que les pateixen intenten fer veure que és una versió local d'expressions de terrorisme internacional, com –el

més clar– és Al-Qaida, en tot cas. «La versió local, aquí, és el PKK.»

I després, que quan ens explicàveu aquestes macrooperacions judicials a mi m'ha sonat al macrojudici 18/98, del País Basc, que anava des d'*Egunkaria* fins a les «herricko tabernes», no?; que, a més, la mateixa justícia espanyola ha anat desgranant i ha anat veient que quedava molt poca cosa d'això, no? Però de moment ha fet molt de mal. I, per tant, que això es comenci a imitar o s'utilitzin, doncs, aquestes lliçons jurisprudencials –diguem-ho així– de la justícia espanyola a nivell internacional per justificar operacions similars, doncs, realment és preocupant, i és una indústria d'exportació que l'Estat espanyol hauria d'eliminar, no?

Aleshores, jo us faré diferents preguntes. A veure si ens podeu detallar una mica més aquest canvi d'actitud que hi ha hagut des de l'ascens dels islamistes al poder, amb l'arribada d'Erdoğan. Perquè, clar, els altres partits d'abast estatal turc, com a mínim discursivament, són pitjors, perquè són la tradició jacobina del model, de la idea de turc de l'Estat, no?

I, després, quina relació hi ha també amb la pressió que puguin fer els sectors militars, perquè l'exèrcit turc fa una tutela important sobre les institucions democràtiques; quina pressió pot haver-hi o no. També hi ha ara mateix un judici contra un suposat cop d'estat que haurien intentat fer els militars contra Erdoğan. Per tant, és a dir, són elements que contribueixen a la complexitat de la situació, no? És a dir, quina influència pot tenir això.

Després, les relacions amb el Kurdistan iraquiana, tant amb el Govern autonòmic que hi ha, que també té els seus problemes interns –i que en aquesta comissió també ho hem debatut– entre Govern, oposició..., i que també hi ha hagut diferents mobilitzacions per a una major democratització de la regió autònoma del Kurdistan a l'Iraq. Però també perquè des de Turquia moltes vegades es diu que és el refugi per al PKK, per després fer actuacions sobre territori turc –diguem-ho així, no?–, de l'Estat turc; que després és l'excusa per poder fer operacions contra població civil kurda. Per tant, si ens poguéssiu també informar una mica sobre això.

Després, el tema Síria. A Síria hi ha una part important de població kurda; és a dir, com que al Kurdistan es va estenent la població fins a, diguem-ho així, Şanlıurfa, que seria la ciutat potser, sota territori turc, més occidental que encara podem dir que és Kurdistan, que està a vint quilòmetres de la frontera amb Síria..., i que a l'altra banda hi ha població kurda sota Síria, no? I, per tant, no sé si població d'aquesta està en tots els contingents de refugiats que s'han desplaçat a Turquia.

I després, clar, Turquia està exercint o està intentant exercir un poder d'una certa potència regional allà, en dos sentits. En un sentit, podríem dir, militar –en el tema Síria té un paper important. Pot ser interessant per a alguns països occidentals com a contrapès a l'Iran. I després, des d'un altre punt de vista, el model del Govern Erdoğan ha estat pres per alguns països de la Primavera Àrab com una possible forma d'islam

democràtic, no? Hi han alguns moviments que diuen: «Bé, nosaltres volem ser, volem impulsar, una qüestió semblant.» Que després veiem que té moltes deficiències, no? Per tant, és a dir, són temes que potser, doncs, ho compliquen una mica massa, no?

Jo acabaria amb el tema també de la Unió Europea, no? Sembla que l'accés de Turquia a la Unió Europea està bloquejat. Hi ha una raó econòmica, evidentment. És a dir, tal com està ara la Unió Europea, l'impacte que pot tenir l'entrada de Turquia, que seria el segon país en nombre d'habitants; que, a més, és un país clarament emergent des del punt de vista econòmic, amb uns creixements del PIB que..., és a dir, seria una realitat econòmica absolutament diferent de la d'Europa; és el que ho frena. Després hi han altres elements, que alguns són el tema de drets humans, i aquí sobretot ha sortit el tema armeni. Armènia, recolzada per França, on hi ha una comunitat armènia important, que han dit: «Ecolti'm, això –la situació actual i el no-reconeixement del genocidi contra els armenis– viola els criteris de Copenhagen d'accés a la Unió Europea. I, per tant, ho hauríem d'impedir, no?»

Com podem posar en l'agenda el Kurdistan? Perquè la situació dels armenis que ara viuen a Turquia..., en queden pocs, però és una minoria molt disseminada, que es concentra també a les principals ciutats occidentals de Turquia, com també hi ha molta població kurda. Però la diferència és que els kurds, hi ha una part del territori que no hi són minoria nacional, que són majoria. I, per tant, com podríem ser capaços de situar en l'agenda no només el tema armeni de respecte dels drets humans, sinó també el tema kurd, no?

Sé que són moltes preguntes –no sé si tindreu temps de contestar-ho–, però són elements que potser contribueixen a veure que l'escenari és complex. Però que, malgrat aquesta complexitat, des del nostre grup parlamentari donarem suport a totes les iniciatives que permetin una protecció dels drets humans de la població kurda, però també el reconeixement nacional i que el Kurdistan pugui al final acabar sent el que nosaltres també volem que sigui Catalunya, que és el que els seus ciutadans vulguin, no? I si ara, doncs, hi ha una majoria al Kurdistan que vol autonomia, autonomia; i si hi ha una majoria en un futur, o ara mateix, que vol la independència, doncs, la independència, no?

Res més. I agrair-vos de nou la compareixença i la feina que esteu fent.

El president d'edat

Gràcies, senyor Aragonès. Per cloure el torn d'intervencions dels grups parlamentaris, té la paraula en nom del Grup de Convergència i Unió el senyor Joan Güell.

Joan Güell i Serra

Gràcies, president. Bé, primerament permetin-me que els doni les gràcies en nom del Grup Parlamentari de Convergència i Unió per la seva compareixença avui aquí al senyor Folch, com a representant de Sodepau,

a la senyora Sough i al senyor Arrufat, doncs, els representants del Centre Internacional Escarré.

Clar, permetin-me que comenci pel senyor Folch, que ha estat l'últim a intervenir i ha estat concís i directe, no? Escolti'm, em sumo a la petició del diputat Luna. També, doncs, aquest informe que diu que estan acabant d'elaborar, estarem encantats de rebre'l.

I ara, si m'ho permeten, sí que començaré, doncs, potser, amb la intervenció del senyor Arrufat, que ha estat pròdig en detalls, no?; i, per tant, la meua serà breu, en contrast amb la gran extensió i descripció que ens ha fet de la situació a la zona.

No sé si segueixen les dinàmiques d'aquesta comissió, però som una comissió que tenim un compromís ineludible amb la defensa dels drets humans; especialment, doncs, en el desenvolupament normal dels drets fonamentals i les llibertats civils. I, potser per un tema de raó d'identitat, com deia el diputat Aragonès, especialment amb les minories d'arreu, no? És un tema, potser, de sensibilitat, d'afinitat, per la nostra pròpia realitat.

Però, clar, senyor Arrufat, sap què passa? Jo, després de la seva intervenció, em quedo amb una sensació una mica contradictòria, no? Ens ha presentat un relat força cruent de la situació del poble kurd a Turquia, i jo suposo que convindrà amb mi, vostè i els seus companys, doncs, que el clima aquest d'hostilitat i violència que ens descrivia tampoc no afavoreix que la població kurda a Turquia pugui desenvolupar els seus trets identitaris i culturals propis. Sense anar més lluny, aquí algun altre diputat d'algun altre grup parlamentari ha fet l'analogia amb l'Estat espanyol. Fixi's que aquí, doncs, que vivim amb plenitud democràtica –podríem dir–, encara les ferides de la Guerra Civil són obertes per parts de la població. I, per tant, calen la perspectiva i el temps adequat i idoni perquè la situació sigui molt més favorable i les ferides vagin cicatritzant i s'avanci cap a un desenvolupament modern de les llibertats civils de les minories dins del poble turc, en aquest cas, no?

Clar, i tanmateix, i malgrat reconèixer-los que la situació, doncs, no és possiblement l'òptima i la desitjada, sí que voldríem fer una menció, una sèrie d'evidències que es contraposen, o potser no sé si es contraposen, però en certa forma deixen, eh?, un impacte aquí, una contradicció en el que ens ha exposat, com els deia anteriorment, no? Fixi's que, si bé insistim que la situació no és l'òptima i la desitjable, no deixem de tenir certa sensació o certa perspectiva d'optimisme; moderat si volen, però optimisme. Clar, hi ha presència dels representants kurds al Parlament turc. Vostè mateix ho ha dit, que, des de l'arribada del primer ministre Erdoğan al poder, es va obrir una finestra d'esperança en el reconeixement i en el desenvolupament de la identitat del poble kurd dins Turquia. I la realitat és que Turquia avui en dia s'està consolidant al món com una potència demogràfica, econòmica i estratègica de primera magnitud. Fixi's també en el paper que han tingut en la Primavera Àrab o les denúncies al règim d'Al-Assad, per exemple, no? I, per tant, clar, cal que tinguem molt clars tots els elements positius que van

implicats en l'Estat turc. En aquest cas, doncs, és el màxim exponent de convivència entre islam i democràcia, i això és positiu. I que aquest model sigui extrapolable a la resta de països, ja sigui de la ribera del Mediterrani o de l'euromediterrània, com a model, és important, no?

Per tant, per això li deia aquesta sensació contradictòria, perquè vostè ens ha exposat un relat cruent i, d'altra banda, crec que l'exemple de Turquia en aquest sentit, dins de la política exterior, i aquest canvi de tendència des de l'arribada al poder del primer ministre, són positius i no els hem de menystenir, malgrat aquesta situació que vostès destaquen, no? Per tant, aquest Grup Parlamentari de Convergència i Unió, tot i reconèixer, doncs, tal com els deia anteriorment, i ho he reiterat, que la situació no és l'òptima, volem manifestar aquest punt d'optimisme moderat, aquest punt de confiança també en l'Estat turc i en el convenciment que progressivament s'aniran desenvolupant les llibertats civils.

Clar, aquest paper fonamental de l'esfera euromediterrània de Turquia i l'evolució de la seva política exterior què denoten? Denoten la voluntat d'aquest Estat de constituir-se en un estat modern, un estat integrat a la Unió Europea i un estat de primer ordre. I això implica que inequívocament passa per reconèixer els drets civils dels pobles o de les comunitats minoritàries que tenen dins del seu Estat. I sense això és evident que no es pot produir aquest pas, aquest pas definitiu, que els impulsi dins, doncs, de la primera línia i en l'ordre de la modernitat.

El missatge que voldríem acabar traslladant és probablement l'evolució positiva, no? Des dels tràgics fets dels anys 92, 93, que vostè n'ha fet menció, fins avui, ha canviat la situació, i ha canviat notablement. I ara vostè ha acabat parlant de violència política, d'una violència potser no tan física –que és la pitjor i la més menyspreable. I, per tant, estem segurs que aquesta evolució pot continuar i ha de continuar. I, en aquest cas, també són institucions com la nostra i com aquesta comissió que han de contribuir a la reflexió aquesta, comuna, per tal que evidentment les dues parts evolucionin cap a una situació de normalitat. Però ja vostè bé ha indicat que, davant d'un precedent armat i de conflicte violent, doncs... Evidentment jo li he fet menció que, bé, cal temps per a cicatritzar...

I, llavors, sí que ja voldria acabar fent-los, res, dues preguntes. No sé si han tingut l'oportunitat també d'estar a la resta d'estats on hi ha comunitats kurdes; ja sé que fa de molt mal comparar, no?, però si ens podrien fer una comparació, vaja, bàsicament sobre el seu estat respecte als kurds, a la població kurda, a Turquia.

I també els volia fer una altra pregunta. Vostè ha parlat que, doncs, bé, hi ha un debat intern dins la població kurda, dintre Turquia, sobre una possible reforma constitucional. Voldria preguntar-li si això podria arribar a suposar un punt d'inflexió dins la trajectòria o l'evolució d'aquest conflicte aquests últims anys. I en el cas que no ho fos, quin seria el detonant o quin seria

aquest punt d'inflexió que podria ajudar a afavorir la resolució del conflicte.

En qualsevol cas, agrair-los novament la seva assistència. Saben que aquesta comissió està oberta, doncs, sempre que vulguin, per a les seves aportacions. I res més.

Gràcies.

El president d'edat

Gràcies, senyor Güell. Ara és el torn de les respostes per part dels compareixents. Crec que l'ordre serà: senyor Arrufat, senyora Soraya i senyor Albert Folch, no? Aquest és l'ordre... (*Veus de fons.*) Sí, sí: senyor Arrufat, senyora Soraya, senyor Albert Folch.

Globalment, sé que hi ha moltes preguntes; hem de demanar brevetat, com sempre. En principi, si en trenta minuts, globalment, doncs, poden atendre totes les respostes, serà així. Però, atès que en el torn inicial tampoc han exhaurit el temps, podria haver-hi alguns minuts de suplement. Per tant, senyor Arrufat, quan vulgui.

Joaquim Arrufat Ibáñez

Gràcies. Són al voltant de vint..., unes quantes preguntes. Intentaré respondre breument. Voldria fer-los també indicació que jo no he tingut ocasió de llegir-ho, però avui *La Vanguardia* m'han comunicat que obre amb uns articles referents a Turquia i una mica la repressió de la dissidència o una mica les veus dissidents a Turquia sobre el pes d'Erdoğan.

Erdoğan era alcalde d'Istanbul a finals dels noranta; l'anterior partit, que era el Partit Socialdemòcrata –que no els deixi enganyar el nom, no?–, que és el partit que representa l'exèrcit a Turquia, el nacionalisme més dur, va fer un cop d'estat suau –se'l coneix, el del 1997–, i va illegalitzar el partit al Govern, quan va guanyar les eleccions el partit islamista moderat, que llavors no ho era tant. I l'alcalde –Recep Tayyip Erdoğan– d'Istanbul va ser empresonat un any i va estar un any a presó. Quan va sortir, es va presentar com a candidat a la República de Turquia amb un partit reformat, l'actual Partit de la Justícia i del Desenvolupament, i va guanyar les eleccions i va iniciar un període d'obertura democràtica, fruit de l'enfrontament entre els islamistes, diguéssim, entre el corrent de la petita i mitjana burgesia, bé, culturalment musulmana, no?, i tradicional, contra el Partit Socialdemòcrata i el nacionalisme turc més militar i més cruent. Fruit d'aquest enfrontament s'ha anat produint aquesta obertura democràtica a Turquia, justament perquè, si deixaven governar l'exèrcit molt de temps, els anava illegalitzant a ells també. Per tant...

Però també els volem fer esment que aquesta evolució cap a l'obertura democràtica es va estancar el 2004. Ha estat, diguéssim, en un altiplà, estancada, del 2004 al 2009, i el 2009 ha sofert un greu retrocés. L'absència d'actuació per part dels agents internacionals que han de donar o que haurien d'estar donant suport al poble kurd, o seguiment de les actuacions

que fa Turquia, la por que hi ha a actuar davant de Turquia –perquè Turquia està creixent a un ritme enorme, està agafant poder a tot arreu– portarà, més tard o més d'hora, és probable que si segueix aquesta onada repressiva, a una tornada al conflicte armat. És a dir, perquè bàsicament ningú ha desmuntat les estructures militars: 400.000 soldats turcs –recordem que Turquia és el segon exèrcit més gran de l'OTAN– segueixen en territori kurd, a les províncies kurdes, i vuit mil guerrillers kurds continuen al nord de l'Iraq, armats, esperant una resolució més plausible del conflicte que els permeti desarmar-se o no.

Per tant, és això: la majoria de regidors i alcaldes a presó, dos mil càrrecs institucionals a presó, tensionen molt la situació. I és molt probable que internament els kurds estiguin frenant les guerrilles perquè no passin a l'atac. I «probablement» vull dir que ja la por, sobretot, és que si ningú actua, si senten que ningú els fa cas des d'enlloc, hi haurà joves que tornaran a pujar a les muntanyes com van fer els joves els anys vuitanta, els anys noranta, etcètera, i tornaran a morir, a matar morint o a morir matant, no?, com se digui –és el que porta la guerra–, per la seva causa, com ha passat al Kurdistan durant molts anys.

M'han parlat del Kurdistan iraquiana i de l'autonomia del Kurdistan iraquiana. Clar, l'Iraq en un moment del 2003 fins a uns anys després no va ser un país, va ser un no-res, i els kurds ja tenien molt clar que aprofitarien aquesta situació per establir-se com una autonomia gairebé estatal. No onegen banderes iraquianes, al Kurdistan iraquiana; hi ha un exercit kurd iraquiana, amb una bandera del Kurdistan enganxada aquí; hi ha policia kurda. I, de fet, ells tenen molt clar que quan tornin els àrabs a voler conquerir-los tindran prou armes per defensar-se. De fet, vull dir, més que una negociació democràtica pactada, el fet que hi hagi aquest estat..., ells van prendre el seu territori per la força i van condicionar tot el desenvolupament de l'operació nord-americana a l'Iraq que se'ls respectés la seva autonomia, autodefensada per les seves pròpies armes, diguéssim. Es van fer forts amb un exercit propi i van dir: «Sí, sí, però no ens en refiem, de Bagdad. Mentrestant vosaltres feu constitucions, però si després ens ataquen, ens...»

I des de llavors ha progressat. S'hi ha trobat petroli, els kurds s'han autoatorgat a l'Iraq la capacitat d'extreure el petroli i, per tant, de fer concessions, etcètera. I ha anat progressant. Continua havent-hi molta pobresa. Les bombes químiques de Saddam Hussein, a finals dels vuitanta, havien arrasat el terreny, el sòl; per tant, no s'hi podia plantar res, a l'Iraq. I ho estan recuperant. No hi quedaven municipis, només quedaven ciutats, perquè tots havien estat arrasats per Saddam Hussein, i s'han anat recuperant.

Per què he posat els exemples de Catalunya, el País Basc, Flandes i Escòcia, que són els que porten els kurds de Turquia en els seus discursos, i no pas els del Kurdistan de l'Iraq? Justament per la conjuntura europea i justament perquè el projecte ja ha canviat. Ells ja no demanen, com a projecte factible, la independència per al Kurdistan i la reunificació a través de les fronteres –en tot cas, això és un somni cultural o polític de

molt futur, un futur molt llunyà–, sinó que, de forma realista, el que demanen és ser, en el marc de la Unió Europea, quan Turquia hi ingressi, iguals que les minories nacionals a Europa. I, per tant, les referències que utilitzen amb la seva pròpia població..., és a dir, és molt curiós estar a dalt de les muntanyes, al sud-est de Turquia, no?, i en pobles petits, i sentir que l'alcalde del poble de dos mil habitants et diu: «Sou catalans; allà teniu un Parlament de Catalunya i teniu un estatut i ho teniu tot.» Perquè són els referents que ells estan estudiant i que en parlen en els seus programes; però, vull dir, fins a l'últim municipi, no? I és el seu referent, perquè és a Europa i perquè segueixen el procés d'incorporació a Europa.

Més qüestions: el PKK i la seva activitat. Justament és el que mirava d'explicar. El PKK és molt fort a Europa, té xarxes molt poderoses a Europa, que han romàs des dels anys vuitanta i noranta. I, per tant, són estructures molt fortes de pressió a les institucions europees, que és on troben els suports –a institucions europees, a alcaldies. Algú preguntava pels suports internacionals que tenen els kurds: són alcaldies, províncies d'Europa. Per exemple, la ciutat de Gent és una ciutat que es caracteritza molt per tenir molts programes amb els kurds i fer-hi molts viatges i rebre diputats, etcètera, i té una acció diplomàtica molt forta amb els kurds; aquesta diplomàcia de segona estructura, no?, supramunicipal però infraestatal, que és el que els funciona als kurds, perquè queda deslliurada de la rigidesa diplomàtica dels estats. I després, els països del nord, eh? Els països nòrdics –Suècia, Finlàndia, etcètera– tenen una cultura, no?, molt arrelada del suport al refugiat, d'acollir el refugiat, de suport als drets humans, etcètera. Són els que més suport presten als kurds.

L'ingrés de Turquia a la UE i el poder regional a la Unió Europea, i el poder regional que està tenint Turquia, justament el que deia abans, és sobretot... Turquia fa evolucions democràtiques sempre, o les va començar a fer el 1999, pel canvi de govern i per la voluntat, el nou projecte posat sobre la taula, de ser membre de la Unió Europea. I per això va commutar la pena de mort a Abdullah Öcalan, no?, perquè amb una pressió de la Unió Europea... I va anar fent una sèrie d'obertures.

Ha arribat un moment, però –per la crisi a la Unió Europea, perquè la Unió Europea és més dèbil, pel que sigui–, que la Unió Europea ha deixat d'exigir-li absolutament res, a Turquia. Turquia ja no està..., o sigui, del 99 al 2004 ho va estar, dins el punt de mira dels drets humans. I ja no se'n parla més, de Turquia, com a violadora de drets humans a la Unió Europea, ja no hi ha expedients oberts al Parlament Europeu, ja no hi ha sessions que parlin d'això. Ja el que es mira són les possibilitats econòmiques de Turquia, d'incorporació, i què suposaria per a la Unió Europea incorporar una potència que creix el 7, el 8 i inclús alguns anys el 10 i el 12 per cent cada any, no?, econòmicament, i que, a més, està agafant un poder regional enorme –diplomàtic, cultural, etcètera. I això és un perill. Però Turquia ho sap perfectament, que ningú l'està mirant, ja. Decisions com la del Tribunal d'Estrasburg, fa pocs anys,

d'avaluar la Llei de partits, d'avaluar-la plenament, la decisió, i, per tant, els tancaments que s'havien produït, van tenir repercussions immediates a Turquia, perquè es va interpretar com una porta lliure a ells fer-ne la seva pròpia versió, però emparada amb l'argumentació general que s'havia fet a Europa. «Per tant, si Europa ho permet, nosaltres podem detenir cinc mil persones en dos anys simplement amb l'acusació que "hi tenen vinculació"».

Quines són les vinculacions de la població amb el conflicte? I els diré «lluïta armada» i no els diré «organització terrorista» –en tot cas, «terrorista» cada legislació ho posarà–, perquè hi ha vuit mil guerrillers a les muntanyes, armats, que cada dos o tres mesos protagonitzen un atac, no?; un atac o hi ha algun conflicte. I entenc que és una organització armada perquè hi van vuit mil homes i dones armats, no? I, per tant, és una guerrilla en el sentit clàssic del terme, no és una organització urbana ni clandestina, de cèl·lules amagades, sinó que estan situats al nord de l'Iraq, a les muntanyes de Qandil, i hi han uns vuit mil homes i dones armats.

Quan Erdoğan puja al poder, en aquest enfrontament amb els militars –també s'ha preguntat–, protagonitza diferents ràtzies també dins de l'exèrcit. És a dir, combina una mica acontentar el nacionalisme turc atacant una mica els kurds, no? I les conseqüències del conflicte armat: les organitzacions armades que hi ha a les muntanyes, etcètera. Però també ho combina atacant l'exèrcit, cosa que li costa intents de cop d'estat, desmantellats fa pocs anys, i encara van detenint caps militars coneguts sota el nom Ergenekon; Ergenekon és la xarxa interna de l'exèrcit que planificava fa tres anys atemptar contra el mateix Govern, destituir-lo i substituir-lo per una dictadura militar; com han fet tota la vida, d'altra banda. És a dir, com s'ha fet sis vegades des de 1950, no?: l'exèrcit ha anat substituint els governs de torn. Normalment, quan ha arribat al punt de reconèixer la llengua kurda o reconèixer els drets dels kurds, llavors, cloc, hi ha hagut el cop d'estat, perquè se n'anava, diguéssim, la pàtria turca per l'aigüera.

El PKK està instal·lat a les muntanyes del nord de l'Iraq. Abans, fa molts anys, fa quinze anys, estava a Síria, amb el consentiment de la família Al-Assad, fins que Turquia, amb el creixent poder regional, va amenaçar de tancar l'aigua, de tancar l'aixeta de l'aigua dels rius Tigris i Eufrates, que són els dos enormes rius, no?, els mítics rius de Mesopotàmia, el país dels dos rius; són enormes, abasteixen d'aigua tot l'Orient Mitjà. I Turquia es va posar a fer una sèrie de preses molt grans que controlen l'aigua d'aquests dos rius. Va amenaçar, Síria va cedir, va expulsar el PKK i el PKK se'n va anar al nord de l'Iraq. Els enfrontaments que vostès van veure entre UPK –la Unió Patriòtica del Kurdistan, el partit democràtic del Kurdistan, que són els iraquians, els kurds iraquians– i el PKK a les muntanyes eren perquè el PKK, bàsicament, posava una condició per permetre l'existència de l'autonomia kurda a l'Iraq perquè, si no, s'hi enfrontava per les armes –hi va haver conflicte, fins i tot una guerra interna, civil, entre kurds–, que és: «Molt

bé que la tingueu, però a mi me'n deixeu un tros; a mi em deixeu un tros a les muntanyes.» Les muntanyes més altes, de tres mil metres cap amunt. No us podeu imaginar que alts que estan, estan de tres mil fins a cinc mil metres; per tant, a partir d'octubre fins al maig estan amb neu. Estan les guerrilles allà dalt, bàsicament, molt poc operatives, en una situació bàsicament d'esperar que hi hagi una negociació formal amb l'Estat turc, no?, que permeti... I aquesta negociació, de fet, l'Estat turc la té permanentment, eh?

Vostès preguntaven també quin paper ha tingut l'Estat espanyol en tot plegat. Doncs, José María Aznar va ser l'únic president –i això, explicat pels mateixos kurds– que va entendre o que va voler ficar-se amb la diplomàcia dels kurds, amb Turquia i amb l'Iraq, etcètera. Va rebre el PKK en sessió oficial; cosa inaudita, però va rebre els representants europeus del PKK i va plantejar a Turquia diferents qüestions, amb diplomàcia interna, eh?, diguéssim. Per contra, Rodríguez Zapatero, segurament perquè els temps eren diferents i perquè la necessitat era una altra –les raons, diguéssim, de context–, el que va fer és una Aliança de Civilitzacions amb Erdoğan, no?, i posant-lo una mica com a exemple, Zapatero a Erdoğan, d'això, de l'islam moderat o de la cultura, cosa que va perjudicar enormement els kurds. Clar, queda molt malament dir que, quan nosaltres érem al Kurdistan de l'Iraq, i justament eren els temps de les manifestacions contra la guerra, i els dèiem que nosaltres estàvem contra la guerra, a nosaltres els kurds ens miraven empenyats –els kurds de l'Iraq– i ens deien: «I què us hem fet, nosaltres? Que us hem atacat, nosaltres?» Vull dir: «Per què ens voleu mal? Per què voleu Saddam Hussein per a nosaltres? Per què esteu en contra de la guerra?» Es quedaven parats, no? No era ben bé això, era... Bé, deixem-ho córrer. Doncs, aquestes eren les relacions de l'Estat espanyol.

La situació dels kurds en general, pel que fa a nivell social i cultural, a Turquia, Síria, l'Iran i l'Iraq. A l'Iran la situació és desesperada –és desesperada. Hi ha una cortina de fum al voltant de l'Iran. A l'Iran no se sap res del que hi passa. L'Iran és una massacre permanent, és una violació permanent dels drets humans, sobretot pel que fa als kurds. Els kurds, a més a més, tenen la particularitat a l'Iran que no són musulmans xiïtes, sinó que són sunnites, amb la qual cosa és una doble dissidència estructural, no?, amb el poder centralista persa i xiïta que exerceixen des de Teheran. Hi ha execucions de forma setmanal, d'estudiants kurds, d'estudiants perses mateixos, eh?, dissidents del Partit Comunista, etcètera; són setmanals. Clicant a internet us en podeu... Amnistia Internacional intenta fer dallò. Però, si no, les pàgines kurdes informen de tots els executats; llavors, van posant totes les fotos de la gent executada a les presons –per pena de mort, eh?– iranianes. Doncs, un estudiant de vint-i-un anys, a vegades algun guerriller, etcètera.

Hi ha una guerrilla kurda, també, a l'Iran. El descobriment que en tenim és absolut; jo entenc que és com una bombolla, que ningú se n'assabenta. Però hi ha una guerrilla, al voltant de quatre mil efectius, tots molt joves, que era un sindicat d'estudiants que es va

passar a les armes el 2004, justament. O sigui, van agafar les armes, van decidir-ho i se'n van anar cap a les muntanyes, i estan a les muntanyes del nord de l'Iraq també, eh?; estan en regions diferents però estan també... Amb la qual cosa, les muntanyes del nord de l'Iraq són una mica un camp d'entrenament militar bastant evident.

I, evidentment, malgrat que històricament els perses han acceptat sempre l'existència d'una cultura kurda com una cosa normal, perquè formen part de la mateixa família lingüística i cultural, i fins i tot s'arriben a poder entendre, no?, llunyanament, com el francès i el català, podria ser, o com l'italià i el portuguès, no? –les relacions entre el kurd i l'iranià. I malgrat que hi ha una província, fins i tot, que es diu Kurdistan. «Kurdistan» és una paraula que està prohibida, a Turquia. A Turquia pronunciar la paraula «Kurdistan» en un discurs ara mateix és presó, una altra vegada, des del 2009, eh? Quan un càrrec electe..., hi ha càrrecs electes tancats a la presó per haver dit «Kurdistan» i haver somiat un futur nacional per al Kurdistan; per haver-ho pronunciat estan a la presó. Doncs, a l'Iran aquests problemes no hi són, sempre s'han entès. Però a nivell polític, de drets humans, exercici democràtic, etcètera, estan molt, molt pitjor.

A l'Iraq, per contra, ja ho he descrit abans: una autonomia formal, encara amb bastanta pobresa però amb unes capacitats segurament de supervivència al marge del que passi a la resta de l'Iraq.

A Síria. Explicàvem en una reunió recent que els kurds de Síria s'havien aixecat recentment d'una reunió celebrada a Istanbul per part de la resistència, de l'oposició síria a Al-Assad, perquè ni el règim d'Al-Assad ha reconegut mai els kurds. I, a més, a Síria sí que els han marginat; són molt pocs, són al voltant de 2 milions. Molt pocs relativament, eh?; però, en tot cas, en comparació amb els kurds de Turquia, l'Iraq i l'Iran. A l'Iraq són uns 5 milions, a l'Iran són uns 7-8 milions, a Turquia uns 15-20 milions i a Síria només 2 milions. No els ha respectat mai. Fins i tot hi ha una bossa de població d'uns 300.000 kurds sense passaport i sense carnet d'identitat; se'ls va retirar la ciutadania, vaguen pel territori sense poder-se emparonar, ni obrir un comerç, ni fer res, perquè no tenen papers, no existeixen oficialment.

I la resistència nacional, o sigui, l'oposició nacional... Bé, els kurds es van aixecar perquè a la planificació de com havia de ser la Síria del futur tampoc es contemplava cap reconeixement per als kurds, ni cap autonomia, ni cap dret. I per això també es van aixecar. Vull dir, era un problema secular, no?, d'uns i altres, siguin democràtics, siguin opositors a Al-Assad, etcètera, per reconèixer una realitat que vol caminar una mica pel seu propi peu sense ser equiparada als àrabs ni homologada als àrabs.

I a Turquia, la coneixen.

A Armènia sempre ha estat millor. A la Unió Soviètica per qüestions poder estratègiques, eh?, o conjunturals, o tàctiques, o el que sigui. Però la Unió Soviètica tenia instituts de llengua kurda, imprimia en kurd... L'única condició que posava era que el kurd s'escriuís

amb alfabet ciríl·lic. Llavors, els kurds d'Armènia escrivien el kurd amb ciríl·lic, però tenien escoles kurdes, tenien enciclopèdies kurdes, ho tenien tot i sempre ha estat, doncs, molt més reconegut.

Què poden fer cent alcaldies? Les municipalitats –es diuen així– a Turquia tenen molt menys poder que aquí, eh?, molta menys autonomia i menys pressupostos. No tenen tantes capacitats o, almenys, diguem que el que tenen són les competències bàsiques que marca aquí la llei; vull dir, la seguretat municipal, les clavegueres i el mercat municipal. L'únic, que allà no tenen prou pressupost per anar desenvolupant el que els municipis d'aquí han desenvolupat sense que siguin competències pròpies –la cultura, els esports, etcètera–, sense que siguin competències obligades, diguéssim, no? I allà l'esquelet és molt bàsic, dels municipis.

Què han fet les cent alcaldies, sobretot? –i això és l'exemple, diguéssim, clau–: servir de representació del poble kurd, no? Han obert, per exemple..., les seves grans apostes varen ser, quan en tenien cinquanta i ara que en tenen cent, fer cases de cultura. Van fer cases de cultura que, de fet, eren apostes al límit de la llei perquè allà, mitjançant teatre, dansa i grups de conversa –uns sospitosos grups de conversa– s'hi ensenyava kurd, intentaven colar l'ensenyament de la llengua kurda, l'alfabetització en la pròpia llengua. Perquè és il·legal, a Turquia, no ho oblidem; vull dir, s'avança molt, s'avança molt en drets, però és il·legal parlar una llengua que parlen 25 milions de persones; vull dir, això no és suportable per a ningú. És il·legal ensenyar-la, ensenyar-la obertament, públicament; només estan permeses les acadèmies privades, amb unes taxes d'allò. N'hi havia tres, a tot Turquia, que ho feien i van acabar plegant perquè ningú els hi anava, perquè la població kurda no pot pagar preus per alfabetitzar-se en la seva pròpia llengua. I llavors van fer aquestes cases de cultura.

I l'altra funció que tenien les cases de cultura: eren cases de dones. Hi ha un gran greuge que té la població kurda, no ho oblidem mai –per molt que tingui, a Turquia, partits d'esquerres, i amb seccions pròpies de dones i tot el que vulguem–, i és que és una societat profundament conservadora, musulmana, rural –cada vegada menys perquè, bé, els pobles es van cremar i, per tant, han passat obligadament a ser urbans; però amb molta tradició darrere. I, per tant, reforçar el pes de les dones és el que han fet aquestes cent municipalitats. I urbanitzar l'entorn; urbanitzar, és a dir, asfaltar carrers. Us podeu imaginar ciutats senceres amb els carrers de fang, no?, i quan plou allò és un... Només hi passen els carros amb cavall perquè a peu no s'hi pot passar. I llavors urbanitzar, posar voreres, fer les coses bàsiques dels municipis és el que han fet aquests municipis. Però pes en tenen molt poc.

És significatiu, però, que alcaldes com el de Diyarbakir, que és la capital, actuen *de facto* com a presidents dels kurds. O sigui, el president dels kurds..., si vas a qualsevol racó del Kurdistan –de Turquia, de l'Iran, de l'Iraq o de Síria– i demanes per «un polític kurd a qui tinguis un respecte i admiració enormes, i que confiïs en ell perquè et representi en el futur», a part de dir,

potser, Öcalan, que està a presó, o coses, diguéssim, que estan fora de la..., el que estigui actuant, o sigui, algú que estigui en funcions, és Osman Baydemir, l'alcalde de Diyarbakir.

La gran aposta d'Erdoğan era conquerir Diyarbakir. De fet, va dir un gran..., hi ha una frase que té a veure amb el castell de Diyarbakir, i ell va dir: «Caurà el castell de Diyarbakir.» I els autobusos, el dia següent de les eleccions de Diyarbakir, portaven pancartes que deien: «El castell de Diyarbakir segueix sent nostre», no? I llavors hi havia una confrontació de metàfores entre Erdoğan i els kurds, etcètera, sobre el castell de Diyarbakir, perquè és la capital emblemàtica. És, diuen, la segona muralla més gran del món, després de la de la Xina; són cinc quilòmetres i mig de muralla que envolten la ciutat i ha estat sempre una ciutat –bé, xifren en dotze mil anys la seva antiguitat–, doncs, de totes aquestes cultures, des de Mesopotàmia fins a l'actualitat.

Parlàvem que, efectivament, el 12 de juny de 2011 hi va haver eleccions altra vegada al Parlament d'Ankara, la Gran Assemblea Nacional de Turquia, i van doblar gairebé la representació els kurds, que llavors tenien vint diputats. Vint diputats, recordem-ho, perquè la llei electoral turca està feta expressament perquè els kurds no s'hi puguin presentar: exigeix que cada partit que s'hi presenti haurà de treure per sobre d'un 10 per cent –un llistó d'un 10 per cent– a totes les províncies turques per poder entrar. És impossible que els kurds ho puguin fer, això; per moltes aliances que facin, no?, no sumaran mai prou per passar aquest llistó. Per la qual cosa el que van fer va ser presentar-se com a candidats independents per la seva pròpia província; a la província, si passaven del 10 per cent, entraven. I a dins del Parlament..., això va ser a les anteriors, no aquestes del 2011. La campanya es deia «Bin Umut» –«Mil esperances»–, i era una campanya de candidats independents, que tothom sabia –tothom, absolutament tothom; era ridícul, no?, però tothom ho sabia– que eren els kurds; vull dir, eren persones conegudes, etcètera.

I el 2011 es van presentar altra vegada i van treure trenta-sis diputats, dels quals la meitat han passat per presó i, per tant, han estat expulsats del Parlament, no sé si són quatre anys o és de per vida, que la llei, quan t'acusava en aquest procés... Així li va passar a Ahmed Türk, que és l'altra persona que us he citat abans, que és un vell entranyable, no? Té setanta i escaig anys, va ser torturat, era d'un partit socialdemòcrata turc dissident de l'oficial, no?, que no apostava per la via militar, sinó..., però era turc, i la seva família és turca, i es diu Ahmed Türk, i tot plegat. I és un altre dels que han entrat a presó, dels diputats. Vull dir, que fins i tot la via dels diputats es veu estroncada, no?

Parlàvem també dels elements positius de l'Estat turc. Sens dubte, com dèiem, Turquia, des del 1999, ha fet moltes evolucions impensables els anys noranta i vuitanta –impensables– amb l'acceptació de la diversitat religiosa i de la diversitat nacional. Continua tenint uns esculls bàsics, no?, que són el tema dels armenis –és sagrat–, l'exèrcit continua tenint molt poder i els estaments judicials a vegades manen més que qualse-

vol altre. Vull dir, justament aquest procés està també sobre –ho he dit abans, no?– el punt de mira de la seva parcialitat política. «Ben bé qui ho ha fet, això? Ho heu decidit els jutges en reunió? Amb quina llei? Com heu interpretat aquesta llei de forma tan àmplia i us atreviu a detenir cinc mil persones?» I un procés que no es tanca, no?, que cada setmana va entrant nova gent, etcètera.

I té un problema a reconèixer poder polític a altres comunitats que no siguin la nacional turca. Aquest és el gran escull, no? Ha arribat fins i tot, l'Estat turc, a obrir una cadena en llengua kurda; no hi participen kurds del Kurdistan. Té un problema, no? La cadena turca –Televisión Española, per entendre'ns, no?–, doncs, allà es diu TRT, la pública. Té 1, 2, 3, 4, 5 i la 6 és en kurd. S'emet des d'Ankara i la fan kurds d'altres països bàsicament, i no hi surten mai entrevistats actors polítics ni culturals ni daixò del mateix Kurdistan turc, entre altres coses perquè tampoc volen anar a Ankara. Però està feta, diguéssim, amb tot el poder i sense cap autonomia, sense tenir ni tan sols estudis a la capital del Kurdistan, uns estudis per anar a gravar allà; tot des d'Ankara. I entre tres o quatre fan la mateixa informació que surt a Televisión Española 1, diguéssim; o sigui, a TRT 1, la tradueixen.

Vull dir, hi ha hagut passos, sobretot orientats de cara bastant a l'exterior, eh?, perquè internament són vistos per la població com mers teatres d'escenificació cara a Europa. I Europa ha deixat d'investigar –ja ho he dit abans–, i per tant ja li sembla bé quan Turquia li ve i li presenta un dossier que diu: «–Mira, hem obert un canal kurd. –Oh, perfecte! –Hem obert una ràdio kurda. –Oh, perfecte! –I permetem que s'ensenyi el kurd a les escoles privades pagant unes taxes especials. –Oh, perfecte! Ja has complert el reglament.» La conseqüència és que no hi ha escoles que ensenyin kurd, que les tres que hi havia –privades– van tancar, que la tele no se la mira cap kurd i es fa des d'Ankara entre quatre o cinc periodistes, i, quan es convida un kurd, és un kurd iraquità normalment o un kurd d'un altre país o d'Europa, i que la ràdio, etcètera, no?

Per tant, en el fons hi ha un problema de cessió de poder polític als kurds, no?, que als kurds, a ells mateixos, se'ls permeti fer alguna cosa. De fet, es van tancar recentment totes les cadenes. Els ajuntaments havien creat cadenes locals i es van tancar perquè, òbviament, a mesura que els kurds accedeixen al poder polític municipal, les cadenes passen a ser fonts de difusió de la llengua kurda. Intenten traduir de forma precària, que fa bastant riure, dibuixos animats; ells mateixos en un estudi precari, els intenten doblar al kurd, no?, i per tant fan por, perquè són, doncs, el Bob Esponja amb una veu d'adult, no?, parlant... Vull dir, no tenen gaire gràcia ni gaires mitjans, però, clar, es converteixen en motors de difusió de la llengua i la cultura kurdes, i ara han estat tancades, clausurades, les televisions locals que jugaven aquesta funció.

Crec que he anat responent –estic fent un repàs–, però... (Pausa.) Sí, crec que he anat responent a tothom. Jo li passo la paraula a la Soraya.

El president d'edat

Sí, té la paraula la senyora Soraya.

Soraya Sough

Gràcies, senyor president. Illustres diputats, intentaré de donar respostes, les que no s'havien comentat pel Quim.

Sempre, bé, diguem-ne, la pregunta comuna que s'ha fet des de tots els grups parlamentaris era: «Què podem fer des d'aquí?». Nosaltres, diria, com a membres de la societat civil catalana i com a CIEMEN ja hem fet diversos projectes, que hem tirat endavant el 2007 i el 2008, començant, per exemple, per ajudar els kurds a estudiar la seva llengua, especialment amb una entitat local que es deia Kurdi-der, que actuava en plena clandestinitat i, gràcies al projecte que s'ha donat des de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, s'ha pogut crear una borsa de professorat kurd per ensenyar la llengua kurda als nens i als pares, si volen, kurds. O sigui, eren vint professors; s'han incrementat a cinc-cents. I això també amb tot l'impacte psicològic i la consolidació del teixit social al Kurdistan nord.

Un altre projecte que s'ha fet també és, sobretot, crear un material editorial: llibres, revistes, coses així. Que, de fet, ha sigut un acte inèdit perquè..., i ha costat un arrest a un membre del CIEMEN: quan vam arribar a l'aeroport el 2008, que les autoritats turques, quan van veure un llibre en kurd... Això era inacceptable. Fins avui. Quan vam anar, el mes de setembre, també al Kurdistan, a Diyarbakir, pel Fòrum Social de Mesopotàmia, no podíem portar cap samarreta que portés la bandera kurda, ni tan sols podíem fer aquesta marca perquè està prohibida –el signe de victòria–; tens quatre anys de condemna a la presó. Per ser una mica més breu, no?

I, sí, idees, projectes, en tenim. Tota persona, tota part que està interessada a ficar-se amb nosaltres és benvinguda; de fet, el que volem és sensibilitzar i, sobretot, que la nostra aportació sigui important i sobretot visible al Kurdistan, amb la població local, que molt sovint no està al cas dels esforços que estem fent a l'escena internacional.

Per ser molt breu, contestant una mica i donant resposta al senyor Luna, jo poso molt en dubte que Turquia sigui aquesta fortalesa o aquesta força regional o internacional. És el que ens volen transmetre alguns mitjans de comunicació o fins i tot alguns lobbys de propaganda que atrauen els interessos dels Estats Units o d'Israel. Amb coneixements i original del nord d'Àfrica, especialment d'Algèria, conec bastant bé la cultura turca, no? O sigui, és veritat que en les revoltes del nord d'Àfrica o a l'Orient Mitjà, a Turquia se n'ha parlat moltíssim. I, sobretot, el més indignant, l'islam moderat; qui diu «moderat», és una contradicció total en la cultura nostra. Els que els que som d'allà sabem que és una contradicció. Ser islamista és un símbol polític molt potent, que també, o sigui, té una ideologia molt fosca i sobretot gens democràtica, amb ningú, i sobretot amb les dones. Això també s'ha de destacar.

El paper que s'ha intentat donar a Turquia durant les revoltes, que encara no han acabat, no és correcte, perquè s'ha de tenir en compte, diguem-ne, el que és l'ètnia. El que és el sentiment de pertinença al món àrab i al món turc és molt diferent; és una qüestió que no fa recepta, tot i que aquí encara es fa servir. Però és incorrecte i sobretot no fundat, perquè les forces polítiques, per exemple, a Egipte, a Tunísia, a Algèria, al Marroc, etcètera, tot i que fan servir els mateixos noms que l'AKP, el partit polític de l'Erdoğan, però tenen molt clar que són àrabs, musulmans, que no tenen res a veure amb l'AKP turc. O sigui, això ho tenen claríssim, perquè els recorda, sobretot, diguem-ne, el colonialisme de l'imperi Otomà. Això se'ns oblidava molt, però no fa..., o sigui, és un imperi que ha desaparegut a l'inici del segle xx. Això també és molt important tenir-ho...

Una altra novetat: quan parlava el senyor Aragonès de la pressió militar que està fent l'aparat polític turc, això també ha canviat. Ja no tenen tanta força; per això els militars estan intentant tornar a l'escena política, diguem-ne, com ho feien abans, però ja no poden, perquè Erdoğan és massa intel·ligent i sap molt bé com fer-ho. Per això, diguem-ne, ha anat infiltrant, a poc a poc, un perfil de militars que són islamistes i, sobretot, que són burgesos, no?, que són d'una classe mitjana-alta i, doncs, no poden caure en aquesta dinàmica que feia servir, diguem-ne, l'exèrcit, no? Això ha canviat.

Un altre punt que també m'agradaria destacar o almenys tractar: quan es parlava de les accions militars del PKK des de l'Iraq. I això, efectivament, donava una justificació claríssima i legal, segons el dret internacional, a Turquia, d'envair un espai aeri d'un altre estat. Això també m'agradaria que algú ho tingués en compte, quan parlaven d'aquestes incursions –no sé si ho dic correctament en català– de les forces aèries turques; tot i que fan servir molt l'eslògan de l'OTAN, però són turques. No sé si és acceptable.

I una altra novetat, també, sobre la situació dels kurds de Síria, amb tot el que ha passat, i complementant el que ha dit en Quim. Sí, són 2 milions, efectivament; hi ha molta discriminació i cap reconeixement, etcètera. Però ens estem confrontant a una divisió també dins dels rangs dels kurds de Síria. I n'hi ha alguns que diuen: «No, jo no tinc cap garantia que els propers islamistes, els Germans Musulmans, que arribin al poder, reconeixeran els kurds, que som d'aquesta terra de tota la vida. Però no en tenim cap garantia i coneixem molt bé què passarà.» Hi ha una altra part, doncs, que seguiran donant un suport indirectament al règim d'Al-Assad; i una altra part, efectivament, que fa part del Consell Nacional d'oposició siriana, a Istanbul. També això s'ha de tenir en compte, que hi ha quatre oposicions de sirians, no? I tenir en compte també que aquesta, oficialment reconeguda per la comunitat internacional, és Germans Musulmans. I només amb aquesta cara laica, bonica i popular..., però la base són purament els Germans Musulmans.

I, bé, clar, l'últim punt que s'havia parlat pel senyor Joan Güell, que demanava conèixer una mica què feien els estats on hi ha molta diàspora kurda. La veritat,

hi ha un gran suport, sobretot una grandíssima comprensió de diversos països europeus, sobretot a Bèlgica –a la capital, a Brusselles, on hi ha la seu de la diàspora kurda–, que dona suport. De fet, aquest dimecres, com deia el meu company, hi tenim coneguts kurds que fan una vaga de fam, quinze a Estrasburg i vuit-cents al Kurdistan i a les presons turques; que això tampoc no es diu, però és important: entre homes i dones –també això és important, destacar el paper de la dona sempre. Doncs, hi ha un gran suport, hi ha moltes facilitats i, sobretot, hi ha un accés molt ràpid a les institucions europees, al Parlament Europeu, etcètera. Doncs, aquest dimecres passat, per exemple, han tingut una reunió multitudinària, amb diversos eurodiputats, i han donat suport a aquesta vaga i a aquesta acció. I, de fet, el front que s'ha donat a Turquia per a la seva adhesió a la Unió Europea és gràcies sobretot al suport d'aquestes accions kurdes a nivell europeu, també.

Gràcies.

El president d'edat

Molt bé, gràcies, senyora Soraya Sough. I, per acabar la intervenció de respostes, el senyor Albert Folch té la paraula per cinc minutets, si és possible.

Albert Folch Flores

Bé, seré molt breu. Aclarir que l'informe que he esmentat sobre les desaparicions forçades no és específic del Marroc, eh? Fa referència a tota la Mediterrània i amb molt de gust els el farem arribar, però fa referència a tota la Mediterrània, especialment a països de la ribera sud i del Pròxim Orient.

I una última cosa: demanar-los que la proposta de resolució, si us plau, sigui aprovada amb el mínim d'esmenes possibles, perquè és una proposta de mínims i afecta drets humans bàsics.

Ja està.

El president d'edat

Ja està? Molt bé. Bé, doncs, d'acord, moltes gràcies. Podem demanar als grups parlamentaris si tenen alguna pregunta nova a fer. (*Rafael Luna Vivas demana per parlar.*) El senyor Luna, sí. Quan acabi, doncs, aixecaríem la sessió. Senyor Luna, té la paraula.

Rafael Luna Vivas

Perdonin que realment sigui possiblement l'únic grup, no?, però la veritat és que ha estat apassionant, no?, el debat.

Jo, simplement, dir a la senyora Soraya que, quan jo deia que tenia un pes específic internacional Turquia, jo no discuteixo el que vostè està dient, inclús puc compartir que algunes de les revoltes de la Primavera Àrab que s'estan donant..., són partits que estan demostrant una cara una mica tova, no?, però que realment no és així, per ser agradables realment a països d'Occident. O sigui, en això puc estar d'acord i puc

compartir-ho amb vostè, i que possiblement la realitat de Turquia –interna– no sigui una realitat d'una democràcia consolidada. Jo, quan parlava de Turquia, parlava del pes específic internacional que té davant de la resta de països; simplement me referia exclusivament a això.

També, doncs, agrair molt les pinzellades que ens ha donat sobre el Kurdistan de l'Iraq. Jo sí que vull recordar que m'agradaria molt poder veure una imatge com vam veure amb el senyor Boada: asseguts a una taula el bisbe de Síria, l'imam que representava els àrabs i el príncep dels yazidites –penso que és el nom–, que és una religió kurda, pròpia d'ells.

I referent al que el senyor Albert Folch ens ha dit, jo és que a la pàgina web de vostès fica «Marroc», concretament, eh? L'anunci de la pàgina de vostès és «Drets humans al Marroc». O siga, no parlava de «Mediterrània». Per tant, per això li ho he dit. Però, vaja, com més àmplia sigui, millor, eh? Però ficava això.

Moltes gràcies.

El president d'edat

Gràcies, senyor Luna. Alguna cosa a contestar? (*Pau-sa.*) Sí.

Albert Folch Flores

Sí, probablement fa referència a un informe que ja està fet, i jo em referia a un que s'està fent i que sortirà properament.

Moltes gràcies.

(*Joaquim Arrufat Ibáñez demana per parlar.*)

El president d'edat

Sí, sí, sí. I tant.

Joaquim Arrufat Ibáñez

Només una última intervenció per donar les gràcies per l'audiència, per les preguntes, per l'interès en el seguiment de la ponència i de les exposicions, i pel to de les preguntes, que demostren també un alt nivell d'interès.

I referent a la resolució, sabem que Turquia té molt pes econòmic, molt pes comercial, té consolats molt potents a tot Europa, en els últims deu anys han crescut molt, tenen gent pertot arreu. Però això, sense voler ofendre ni Turquia, ni voler entorpir relacions comercials ni amb Turquia, ni amb Turkish Airlines, ni en totes les relacions entre l'empresariat català i el turc, sí que volem deixar clar que és un debat que va de drets humans, que ens podem penedir com a societat i com a instància democràtica de no haver fet el poc que estava al nostre abast.

I en aquest sentit, doncs, us demanem que la proposta de resolució us la mireu malgrat les pressions que segurament hi haurà. Els kurds ens han dit que és una vergonya de resolució perquè és tan de mínims que...

ens han dit això, que és una vergonya que el Parlament de Catalunya només sigui capaç d'aprovar això. Nosaltres és el que hem escrit perquè és el que pensem que tothom pot aprovar, és un mínim.

Turquia igualment intentarà segurament, a través dels consolats, aixafar encara que sigui el mínim perquè ni tan sols es comenci mai a debatre sobre els kurds aquí, intentar que aquí no sigui mai un focus. Ho han perdut al País Basc, on sempre hi ha Navarra, on permanentment s'estan aprovant coses, però aquí ho intentaran guanyar. Nosaltres els demanem una mica de perseverança en aquest sentit, i analitzar fredament si el que realment posa a la resolució no és més que un toc d'alerta i una instància a Europa perquè hi po-

si una mica d'atenció; ni es condemna criminalment, etcètera, no? Per tant, per això els demanem una mica de perseverança i, bé, de força.

Gràcies.

El president d'edat

Molt bé. Moltes gràcies, doncs, a tots tres per la seva compareixença.

S'aixeca la sessió.

La sessió s'aixeca a les dotze del migdia i cinc minuts.